

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Fakulta agrobiologie,
potravinových a přírodních zdrojů**

Analýza rekreačního potenciálu regionu MAS Říčansko

Diplomová práce

Bc. Tereza Zdražilová

Rozvoj venkovského prostoru (AGRIMR)

RNDr. Oldřich Vacek, CSc.

© 2023 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza rekreačního potenciálu regionu MAS Říčansko" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny

v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.4.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce RNDr. Oldřichu Vackovi, CSc. za odborné rady, vedení a pomoc.

Analýza rekreačního potenciálu MAS Říčansko

Souhrn

Diplomová práce se orientuje na analýzu rekreačního potenciálu v území MAS Říčanska, pod které spadá několik měst a obcí. Práce se zaměřuje na přiblížení místního charakteru území s důrazem na identifikaci hlavních míst určených pro využívání v souvislosti s rekreací. V rámci práce byl kladen důraz na určení zázemí sloužícího k využívání pro účely rekreace ve volném čase. Pro tyto účely byly především hledány kulturní a přírodní památky, NS, sportoviště atd. Pro finální vyhodnocení charakteru stávajícího rekreačního zázemí a jeho potenciálu byla vypracována SWOT analýza. Za pomoci výsledků této analýzy byly definovány hlavní body pro zaměření potenciálního rozvoje území MAS Říčansko a navrženy kroky, které mohou napomoci zlepšení případná opatření pro další vývoj rekreace.

V důsledku šetření tak vyvstaly největší disparity a potíže v případech dopravy, občerstvovacích a ubytovacích zařízení. Proto byla navržena větší dostupnost parkovacích ploch ve více obcích území, rozšíření a návaznost sítě cyklotras, větší podpora pro podnikání v oboru restaurátérství a poskytování ubytovacích služeb a sjednocení spolu s propagací informací o rekreačním zázemí území MAS za pomoci i dotačních programů.

Výsledkem práce tak budou nové myšlenky a impulsy pro změnu stávající situace, jež budou tvořit body k využití potenciálu území a jeho rozvoji.

Klíčová slova: MAS, Říčansko, rekreace, rozvoj, region, volný čas

Analysis of the recreational potential of the region MAS Říčansko

Summary

The thesis focuses on the analysis of the recreational potential in the area of the Říčany local action group, which includes several towns and villages. The work aims to provide an overview of the local character of the area, with an emphasis on identifying the main places suitable for recreational activities. The thesis places emphasis on determining the infrastructure that can be used for leisure and recreation purposes, such as cultural and natural monuments, nature reserves, sports facilities, etc. The SWOT analysis was conducted to evaluate the current state of the recreational infrastructure and its potential. Based on the results of this analysis, the main areas for potential development of the Říčany area were defined, and potential measures were proposed for the further development of recreation.

As a result of the research, the biggest disparities and difficulties were identified in terms of transportation, refreshment and accommodation facilities. Therefore, it was proposed to improve the accessibility of parking areas in more towns in the area, expand and connect the network of cycling routes, and provide greater support for entrepreneurship in the catering and accommodation industries and promotion of information about the territory of MAS Říčansko with the help of subsidy programs.

The outcome of the work will be new ideas and impulses for changing the current situation, which will form the basis for utilizing the potential of the area and its further development.

Keywords: LAG, Říčany, recreation, development, region, leisure

Obsah

1	Úvod	8
2	Vědecké hypotézy a cíle práce	9
3	Literární rešerše	10
3.1	Potenciál	10
3.1.1	Potenciál rekreace	10
3.2	Lidské potřeby	11
3.2.1	Lidské potřeby ve vazbě na rekreaci	11
3.3	Rekreace	12
3.3.1	Minulost rekreace	12
3.3.2	Význam rekreace	12
3.3.3	Potřeba rekreace	13
3.3.3.1	Dělení rekreace	13
3.3.4	Zázemí rekreace	14
3.4	Volný čas	15
3.4.1	Typy volného času	16
3.4.2	Aktivita volného času	16
3.4.3	Typologie trávení volného času	17
3.5	Cestovní ruch	18
3.5.1	Vývoj cestovního ruchu	18
3.5.2	Typologie cestovního ruchu	19
3.6	Regionální politika EU a ČR	19
3.6.1	Hlavní programy EU a ČR	22
3.7	Venkov a město	23
3.7.1	Venkov	23
3.7.2	Město	24
3.8	Místní akční skupiny (MAS)	24
3.8.1	Dělení území dle NUTS	26
3.9	SWAT analýza	27
4	Metodika	28
4.1	Charakteristika území MAS Říčansko	28
4.1.1	MAS Říčansko	29
4.1.2	Charakteristika území MAS Říčansko	30
4.2	Analýza území MAS Říčansko	32
4.2.1.1	Velké památky a zajímavosti	35
4.2.2	Venkovní rekreační využití	36
4.2.3	Vnitřní rekreační využití	37
4.2.4	Restaurační a ubytovací zázemí	38

4.2.5	Dopravní infrastruktura.....	39
5	SWOT analýza	43
6	Diskuze.....	45
7	Závěr	46
8	Literatura.....	48
9	Seznam použitých zkratk a symbolů	53
10	Seznam obrázků	53
11	Seznam tabulek	53

1 Úvod

Rekreace je důležitou složkou jak po stránce společenského, individuálního, tak i zdravotního života lidí. Současná doba sebou přináší úskalí a problematika trávení volného času za účelem rekreace, je tak velmi diskutovaným tématem, které má vliv na velkou škálu aspektů v životě. Především pro potřebu spokojenosti člověka. Neustále se způsoby rekreace vyvíjí společně s tím, jak se dnešní doba stává rychlejší, modernější a podle toho, co zrovna lidé potřebují. Rekreční zázemí se tak dynamicky rozvíjejí a přizpůsobují. Musí se zahrnout jak domácí účast, tak i zahraniční. Rozvoj služeb s tím souvisejících, pomáhají k dalšímu rozvoji dané lokality a rozšíření povědomí o ní. Typ rekreace člověk vybírá podle aktuální životní situace a dle svých momentálních potřeb. Nejčastěji jde o aktivní způsob, což může být formou procházek, sportovních aktivit nebo naopak relaxace a odpočinku.

Dle pohledu autora práce má vliv, na způsob trávení volného času pomocí rekreace, způsob života, potřeby a preference jedince, rodiny nebo společnost v které se nejčastěji pohybuje. K jakému způsobu lidé využívají dostupný volný čas, směřuje k projevům jejich seberealizace, odpočinku a poznání. Poznání v souvislosti s pochopením a zájmem o okolní svět a krajinu kolem nás.

Území MAS Říčanska je nazýváno „Předměstím Prahy“ a to především z důvodu toho, že leží na samé hranici hlavního města ČR. Jde tak o atraktivní destinaci pro využití ke krátkodobé, až střední rekreaci, právě pro obyvatele Prahy a okolí. Význačné je i tím, že přes jeho střed vede hlavní dopravní tepna D1, což umožňuje snadnou přístupnost do území, za přijatelné časové náročnosti. I pokud jde o dostupnost MHD, tak přes lokalitu vede frekventovaná železniční trasa začínající na Hlavním nádraží v Praze a končící v Benešově u Prahy.

Území zaujímá celkem rozlohu 29 178 ha, a to největší částí v okrese Praha-východ. Velký podíl z celkové rozlohy zaujímají lesy, pole a louhy, což poukazuje na dobré přírodní podmínky pro možnosti trávení volného času rekreací v přírodě. Ani ostatní zázemí jakožto např. památky, sportoviště, kulturní domy, dětská hřiště atd. zde nechybí. Návštěvnost rekreačního zázemí přináší do území MAS Říčansko návštěvníky, kteří pomáhají k rozvoji a rozšíření povědomí daného místa. Vysoké návštěvnosti je potřeba mít přizpůsobené i zázemí jako je dostatek parkovišť při využití dopravy automobilem nebo dostatečnou dostupnost a rozsah cyklotras.

Důležitým prvkem pro rekreaci jsou i možnosti občerstvení a ubytování. Pokud se nachází v lokalitě dostatek těchto možností, může to značně napomoci k prodloužení doby rekreace z krátkodobé na střednědobou. Zvýšit tak atraktivitu a naplnit rekreační potenciál území.

2 Vědecké hypotézy a cíle práce

Cílem diplomové práce je analýza rekreačního a turistického potenciálu na území MAS Říčansko, sousedící s hlavním městem ČR Prahou, za pomoci vypracování SWOT analýzy. Výsledky analýzy budou dále sloužit jako podklad pro vyhodnocení současné situace v souvislosti s využíváním volného času pro účely rekreace a návrhu možných směrů pro zvýšení využití rekreačního potenciálu, který lokalita nabízí.

Za účelem získání informací pro zpracování práce byli shromážděny zdroje české i zahraničních ve formě odborné literatury, vědeckých a odborných článků, časopisů, internetu nebo přímo webových stránek MAS a jednotlivých obcí. Pro zhodnocení charakteru území, se zaměřením na zázemí sloužící k rekreaci, dostupnosti, přírodního, sociální i ekonomického ve zdejších obcích a městech.

Vlastní projekt tak bude vycházet z těchto získaných informací pro potřeby zpracování SWOT analýzy. Díky analýze území a následné SWOT analýze bude navrženo několik kroků a směrů, které by mohli umožnit rozvoj krátkodobé a střednědobé rekreace v řešeném území MAS Říčansko.

3 Literární rešerše

Kapitola se zabývá stanovením volného času, cestovního ruchu a rekreace v souvislosti s trávením času v místech k tomu určených.

3.1 Potenciál

Jedná se o termín používající se k popisu skrytých možností a schopností objektu, jevu, subjektu nebo místa. Jedná se tak o možnost nebo schopnost dosáhnout maximálního úspěchu v dané oblasti. Potenciál může být přítomen v mnoha různých oblastech v ekonomii, technologiích, kultuře, nebo sportu.

Ekonomie potenciál často aplikuje k popisu schopnosti firmy, regionu nebo země pro možnost dosáhnout co největšího ekonomického úspěchu a užitku. Regiony nebo oblasti s bohatými přírodními zdroji mohou mít obrovský potenciál pro rozvoj průmyslu, firma zaměřující se na výrobu moderních technologií může mít naopak potenciál pro rychlý růst a ziskovost (Lester 2013).

V oblasti technologií se jedná o možné schopnosti nových technologií a inovací. Technologie může mít potenciál pro rychlé a efektivní řešení vzniklých problémů, zatímco inovativní produkt může mít potenciál pro získání velkého tržního podílu (Keeble et al. 1981).

Pro kulturu se potenciál vnímá formou uměleckých děl, jako jsou knihy, filmy nebo hudba. Například kniha s dobrým potenciálem může mít schopnost se stát bestsellerem, zatímco film s potenciálem může být úspěšný v kinech.

Ve sportu se potenciál může projevat v oblasti schopností sportovce nebo týmu dosáhnout maximálního výkonu. Sportovec s vysokým potenciálem může být schopen dosáhnout nejvyšší úrovně v daném sportu, zatímco tým s potenciálem může být schopen získat titul v mistrovské soutěži.

Výraz a definice, který se využívá v mnoha různých kontextech a týká se skrytých možností a schopností, které mohou být využity k dosažení úspěchu a stanovených cílů (Higham & Hinch 2002).

3.1.1 Potenciál rekreace

Potenciál rekreace, je jedním z diskutovaných témat dnešní doby, kdy se lidé snaží najít způsoby, jak odpočívat a relaxovat během dnešního hektického životního stylu. Je tak nutné nalézt faktory, které se snaží popsat a analyzovat různé způsoby, jak lidé mohou využívat volného času pro zlepšit své zdraví, pohody a případně kulturního vzdělávání (Kotíková 2011).

Jedním z nejvýznamnějších autorů, kteří se zabývají potenciálem rekreace, je americký sociolog Robert A. Stebbins. Ve svých knihách a článcích popisuje různé druhy rekreace, jako jsou např. sportovní aktivity, cestování, kulturní zážitky a další, snaží se i ukázat, jak jsou tyto aktivity důležité pro lidské zdraví a spokojenost. Díky tomu se v rekreaci skrývá značný potenciál pro další rozvoj a širší možnosti využití ku prospěchu člověka (Stebbins 1996).

Další významnou oblastí, která se týká potenciálu rekreace, je turistika. Spousta organizací se věnuje popisu a rozebírání různých turistických destinací a snaží se ukázat, jak mohou tyto destinace přispět k rozvoji regionů a ke zlepšení kvality života turistů.

V posledních letech se téma potenciálu rekreace stalo také důležitým pro urbanisty a architekty, kteří se snaží navrhovat města, vesnice a oblasti tak, aby lidé měli co nejvíce příležitostí k rekreaci a volnočasovým aktivitám. Tato problematika se stala sěžejní pro dnešní společnost a její další rozvoj (Mowforth & Munt 2015).

3.2 Lidské potřeby

Lidské potřeby jsou jedním z nejdůležitějších aspektů lidské existence. Je to základní pojivo, které spojuje všechny lidi bez ohledu na jejich kulturní, národnostní nebo sociální rozdíly. Lidé mají různé potřeby a touhy, které se mohou lišit v závislosti na jejich věku, pohlaví, kultuře, zkušenostech a mnoha jiných faktorech (Jarvis 2005).

Tyto potřeby jsou základem lidského života. Jde o základní pocity, které musí být uspokojeny pro udržení fyzického a psychického zdraví jedince. Mezi základní lidské potřeby patří potřeby fyzické, sociální a psychologické. Potřeby fyzické zahrnují potřebu jídla, pití, spánku, oblečení a základních hygienických návyků. Potřeby sociální se týkají potřeby příslušnosti k sociální skupině, potřeby lásky a náklonnosti a potřeby sdílení zkušeností s ostatními lidmi. Psychologické potřeby zahrnují potřebu uznání, sebevědomí, seberealizace a sebeaktualizace (Costanza et al. 2007).

Potřeby se vyvíjejí v průběhu času a mohou se lišit v závislosti na věku a životní situaci. Dítě má základní potřeby v oblasti fyzického a sociálního, zatímco dospívající se začíná ještě navíc zabývat potřebami psychologickými a potřebou nezávislosti. Dospělý jedinec má většinou vyvinuté potřeby fyzické, sociální i psychologické a starší osoba se soustředí zejména na potřeby zdraví a pohodlí (Jarvis 2005).

3.2.1 Lidské potřeby ve vazbě na rekreaci

Jak již bylo avizováno výše lidské potřeby jsou velmi rozmanité a zahrnují základní fyziologické potřeby jako jsou potřeby po jídle, pití, spánku atd. Kromě toho máme také sociální a psychologické potřeby, které se propojují do potřeby využívání rekreací.

V souvislosti s rekreací je třeba se zaměřit na potřebu odpočinku a relaxace, což může být klíčové pro udržení psychického zdraví a dobré nálady. Lidské tělo a mysl potřebují čas od času oddech, abychom dokázali zvládat každodenní nároky a stres. Rekreace tedy může být prostředkem, jak se zbavit každodenních starostí a uvolnit se (Higham & Hinch 2002).

Další potřebou v souvislosti s rekreací může být potřeba poznávání nových věcí a dobrodružství. Většina lidí touží po nových zážitcích a zkušenostech, cestování a rekreace mohou být adekvátním způsobem, jak se setkat s novými lidmi, poznat různá místa a vyzkoušet nové aktivity (Thiago et al. 2020).

Jinou potřebou, kterou může rekreace naplnit, je potřeba společenského kontaktu i interakce s ostatními lidmi. Cestování a rekreace mohou být skvělým způsobem, jak se setkat s novými lidmi, navázat nová přátelství a sdílet společné zážitky. Poslední, ale ne zanedbatelnou potřebou, kterou rekreace může splnit, je potřeba sebeaktualizace a osobního rozvoje. Cestování a rekreace mohou poskytnout příležitosti k rozvoji nových dovedností,

poznání nových kultur a tradic, rozšíření obzorů a zlepšení sebevědomí. Cestování a turistika jsou oblasti, které jsou úzce spojeny s uspokojováním lidských potřeb. Lidé cestují a turisté navštěvují různé destinace, aby uspokojili své potřeby poznání, relaxace, zábavy a dobrodružství. Cestovní ruch se také rozvíjí v reakci na nové a rozvinuté potřeby lidí, jako jsou ekologické cesty, wellness pobyty (Šimková 2014).

Primárně lidské potřeby vychází z Maslowovy pyramidy hierarchie potřeb, s kterou přišel roku 1943 viz Obrázek č. 1. Jde o potřeby motivující člověka k chování, výběru a jednání k dosažení životní náplně. Maslow jednání rozdělil na základě intenzity, kdy na nejnižším stupni figurují Fyziologické potřeby. Fyziologické potřeby – jsou takové, díky nimž člověk žije (spánek, jídlo, pohyb atd.), další na žebříčku je Bezpečí a jistota – automatické vyhýbání se se ohrožení. Prostřední potřeba je Sounáležitost a láska – slouží k naplnění intimity a někam patřit. Uznání a sebeúcta – uznání osoby od okolí, ale i sebe samým, ne vždy je této fáze dosaženo. Na vrcholu pyramidy je usazena Seberealizace, reprezentuje potřebu rozvinout svůj talent a touhy po vědění (Lester 2013).

Obrázek 1 Maslowova pyramida potřeb (Zdroj: <https://www.mentem.cz/blog/teorie-motivace/>)

3.3 Rekreace

3.3.1 Minulost rekreace

Historie hraje významnou roli v kulturní reprezentaci jakéhokoli místa, protože památky a památky odrážejí tradice, umění a kultura. Každý region má obrovskou rozmanitost v historii. Každé místo popisuje svou kulturu prostřednictvím tradic, památek, budov, umění a spousta jiných způsobů. S tím, jak čas plyne, dochází ke změnám a z dříve aktuálních předmětů, věci a událostí se postupem času stává historie. Historie potažmo kulturní památky představují předchozí éry, vyžadující si údržbu a péči, aby mohly být zachovány pro nadcházející generace (White et al. 2008).

3.3.2 Význam rekreace

Volný čas je čas zbývající po práci, dojíždění, spaní a potřeba domácnosti. A osobní práce, které lze využít zvoleným způsobem.

Na volný čas navazuje právě způsob jeho využití a tím je právě i rekreace. Rekreace jsou záležitosti ve volném čase. Rekreční aktivity zahrnují domácí aktivity, jako je čtení a sledování televize a osoby mimo domov, včetně sportu, divadlo, kino a cestovní ruch.

Turistika znamená návštěvu alespoň na jednu noc pro volný čas a dovolenou, obchodní a profesní nebo jiné účely cestovního ruchu. Návštěva znamená dočasný přesun do destinací mimo domov a pracoviště (Azevedo et al. 2007)

Organizace, společnosti a podnikatelé pohybující se v sektoru rekreačního zázemí, volného času a cestovního ruchu se zaměřují na výrobu zboží a služeb pro využití ve volném čase, snaží se tak ovlivňovat využití volného času a rekreace. Existuje hodně organizací vyrábějící zboží a služby pro rekreační a nerekreční využití od technologií moderní doby jako jsou počítače, až po cyklistiku. Jedná se tak i o zábavní, sportovní a vzdělávací průmysl (Tride 2011).

3.3.3 Potřeba rekreace

Potřeba rekreace vychází částečně ze základních lidských potřeb např. dle Maslowovy pyramidy. V roce 1954 Maslow poprvé publikoval motivaci a osobnost, která představila jeho teorii o tom, jak lidé uspokojují různé osobní potřeby v kontextu jejich práce. Na základě svých pozorování postuloval jako humanista psycholog, že existuje obecný vzorec rozpoznávání potřeb a uspokojení, kterým se lidé obecně řídí stejnou sekvencí. Také se domníval, že člověk nemůže rozpoznat nebo sledovat další vyšší potřebu v hierarchii, dokud její aktuálně uznaná potřeba nebyla podstatně nebo úplně uspokojena, koncept zvaný prepotence. Maslowova hierarchie potřeb je často je ilustrována jako pyramida s potřebou přežití na spodním konci a potřebou seberealizace na úzkém vrcholu (Gawel 1996).

3.3.3.1 Dělení rekreace

Rekreace je jedním z nejvíce diskutovaných témat v oblasti volného času a zábavy. Podle odborné literatury se rekreace definuje jako činnost, která slouží k obnově fyzických, psychických a sociálních sil jedince, který si tak může odpočinout od každodenních povinností a stresů. Rekreace může být aktivní (sportování, turistika, cyklistika apod.) nebo pasivní (odpočinek, relaxace, kulturní akce apod.) (Cortinovis et al. 2018).

Rekreaci lze rozlišit na vnitřní a venkovní, přičemž každá z těchto forem má své specifické charakteristiky a výhody. Vnitřní rekreace může zahrnovat např. návštěvu kina, divadla, wellness centra, nebo zábavního parku. Na druhé straně venkovní rekreace se vztahuje k aktivitám, které se konají v přírodě a často jsou spojeny s turistikou, sportovními aktivitami, nebo kempováním. Dále se rekreace může dělit také podle cílové skupiny. Existuje rekreace pro dospělé, pro děti, pro seniory, nebo pro rodiny s dětmi. Každá z těchto forem má své specifické požadavky a nabídky, které se snaží co nejlépe naplnit potřeby dané skupiny.

Využívání rekreace je velmi důležitou součástí našeho života a umožňuje nám odpočinout si od každodenních povinností a nabrat nové síly. Díky svému rozmanitému charakteru

a možnostem je rekreace přístupná všem lidem, bez ohledu na věk, pohlaví či zájmy (Hendee et al. 2014).

Rekreace neboli zotavení se dá dělit dle mnoha kritérií, jedním z nich je také čas, tedy jak dlouho trvá. Toto dělení rozlišuje krátkodobou a dlouhodobou rekreaci.

Krátkodobá rekreace se většinou týká aktivit, které se odehrávají v průběhu jednoho dne, nebo krátkého víkendového pobytu. Mezi krátkodobou rekreaci patří návštěva kina, divadla, muzea, sportovních utkání, nebo také krátké výlety do okolí. Tyto aktivity jsou vhodné pro lidi, kteří si chtějí odpočinout, ale nemají na to příliš času.

Dlouhodobá rekreace na druhé straně zahrnuje aktivity, které trvají několik dní, týdnů, nebo dokonce i měsíců. Mezi dlouhodobou rekreaci patří pro představu letní a zimní dovolená, kempování, nebo zkrátka delší pobyty dále od domova. Tyto aktivity jsou vhodné pro lidi, kteří chtějí více relaxovat a odpočinout si od každodenního shonu, nebo se věnovat svým koníčkům a zálibám.

Dlouhodobá rekreace může mít také významný vliv na naše zdraví a psychickou pohodu. Letní dovolená na pláži může být prospěšná pro naši psychiku a zlepšit náš imunitní systém. Dlouhodobá rekreace nám také umožňuje odpočinout si od každodenního stresu a nabrat novou energii pro další výzvy, které na nás čekají (Knotová 2011).

Druhy rekreace mohou být také rozděleny podle množství účastníků, kde lze rozlišit na individuální a skupinové. S tím lze navázat na ostatní možné členění rekreace, a to z pohledu organizovanosti: koordinovaná, částečně koordinovaná a nekoordinovaná.

Shrnout by se dalo rozdělení rekreace dle času, který nám umožňuje lépe plánovat naše volno a vybírat aktivity, jenž odpovídají našim potřebám a preferencím. Bez ohledu na to, zda se jedná o krátkodobou, nebo dlouhodobou rekreaci, je důležité si odpočinout a nabrat nové síly pro následující výzvy, které na nás čekají (Baker & Palmer 2006).

3.3.4 Zázemí rekreace

Zázemí pro rekreaci se může lišit v závislosti na konkrétní lokalitě a typech aktivit, které jsou zde provozovány. Nicméně, některé z nejčastěji využívaných typů zázemí pro rekreaci mohou být:

- Ubytování – ubytování může zahrnovat hotely, motely, apartmány, chaty, kempy atd. typy ubytování, které umožňují lidem zůstat v dané oblasti po dobu své rekreace.
- Stravování – kromě vlastního ubytování potřebují lidé také stravu. Značné množství míst nabízí různé možnosti stravování, jako jsou restaurace, kavárny, farmářské trhy, stánky s občerstvením, hospody atd.
- Rekreční aktivity – to může zahrnovat různé druhy sportů a aktivit jako jsou plavání, turistika, cyklistika, lyžování, běhání, potápění, cvičení, jezdeckví a další.
- Zábava – pro většinu lidí je důležitým prvkem rekreace i možnost zábavy. To může zahrnovat bowling, kluby, divadla, koncerty, kina atd.
- Infrastruktura – kromě výše zmíněného zázemí je pro rekreaci také důležitá infrastruktura, jako jsou parkoviště, zastávky MHD, lékárny, nemocnice, cesty, cyklotrasy atd.
- Příroda – toto zahrnuje širokou škálu přírodních monumentů a krás. Jde např. o skály, parky, jezera, hory, jeskyně, lomy atd.

Zázemí pro rekreaci se liší podle toho, zda se jedná o pobytovou nebo dnovou rekreaci, ale také podle toho, zda se nachází v městské nebo přírodní oblasti (Mathieson & Wall 2006).

K zázemí také patří vybavenost neboli možnosti pro využívání času rekreací. Zařízení pro rekreaci jsou nezbytná pro lidi všech věkových kategorií, aby zůstali zdraví, aktivní a šťastní. Rekreční zařízení mohou být vnitřní nebo venkovní prostory, které jednotlivcům poskytují příležitosti k volnočasovým aktivitám. Tato zařízení mohou sahát od veřejných parků a pláží po tělocvičny, komunitní centra a sportovní komplexy. Dostupnost těchto zařízení zajišťuje, že lidé mají přístup do míst, kde mohou relaxovat, cvičit a zapojit se do společenských aktivit s ostatními.

Jedním z nejběžnějších typů rekreačních zařízení jsou parky. Veřejné parky nabízejí různé venkovní aktivity, jako jsou turistické stezky, místa na piknik, dětská hřiště a sportoviště. Parky jsou nezbytné pro jednotlivce, kteří mají rádi pobyt venku a spojení s přírodou. Jsou také ideální pro rodiny, které hledají zábavný a cenově dostupný způsob, jak trávit čas společně. Parky poskytují lidem příležitosti cvičit, objevovat a stýkat se s ostatními (Kruszyńska 2019).

Dalším typem rekreačního zařízení jsou sportoviště. Tělocvičny a sportoviště jsou vnitřní nebo venkovní prostory, které nabízejí různé cvičební stroje a komponenty k tomu potřebné. Ideální jsou tak pro lidi, kteří chtějí trávit čas cvičením a dle počasí uvnitř či venku. Mají specifické fitness cíle, potřebují vedení profesionálů nebo mají rádi pohyb. Posilovny pak také nabízejí hodiny, jako je jóga, pilates, bojové sporty atd., které poskytují jednotlivcům příležitost cvičit ve skupinovém prostředí. Sportovní areály pak jsou také významnými rekreačními zařízeními. Pro poskytování vnitřních a venkovních prostorů pro různé sporty, jako je basketbal, fotbal, volejbal a tenis. Příležitostí se zde tak skýtá mnoho. Jelikož jsou tyto areály dostupné spíše v městech, je tomu tak uzpůsobena i doba po kterou jsou otevřena, často ob brzkých ranních hodin nebo naopak do pozdních večerních (Michaud et al. 1999).

Oblíbenými rekreačními zařízeními jsou také kulturní centra. Tato centra nabízejí řadu aktivit, jako je umění a řemesla, taneční kurzy, kurzy vaření a vzdělávací workshopy. Kulturní centra nebo domy jsou ideální pro jednotlivce, kteří se chtějí naučit nové dovednosti nebo se spojit s ostatními, kteří mají podobné zájmy. Mezi zařízení, sloužící ke kulturnímu vyžití patří také zařízení typu kino, divadlo atd.

Kromě výše uvedených zařízení se nabízí také vodní centra, zábavní parky, zoologické zahrady a další rekreační prostory, které nabízejí jedinečné zážitky pro lidi všech věkových kategorií. Zařízení pro rekreaci hrají zásadní roli při podpoře fyzické a duševní pohody. Zapojení do rekreačních aktivit může pomoci snížit stres, zlepšit náladu a zlepšit celkové zdraví. Rekreční zařízení také poskytují příležitosti k socializaci, která je nezbytná pro udržení zdravého a plnohodnotného života (Abercombie et al. 2008).

3.4 Volný čas

Volný čas lze definovat jako činnosti, které lidé vykonávají, když jsou osvobozeni od povinností, které na ně klade zaměstnání, škola, rodina nebo společnost. Neleží na nich denní povinnosti základní pro život, jakož je spánek, osobní hygiena, jídlo a domácí práce. Účelem volného času může být velká škála faktorů např. relaxace, užívání si, získání nových nebo zlepšení stávajících dovedností. Začlenění do volnočasových aktivit, může zmírnit negativní přínosy stresu a stres ohrožuje fyzické i psychické zdraví. Zkoumání volnočasových aktivit,

přináší výsledky ohledně podpoře subjektivní pohody. Navíc vyšší míra aktivního trávení volného času, přináší větší spokojenost v životě. Lze říci, že volnočasové aktivity mohou působit v některých případech jako zeď proti stresovým zážitkům, tak že podporují pozitivní vnímání a emoce, jenž souvisí s pocity seberealizace a pohody. Jedná se tak i o prevenci některých duševních chorob např. depresi (Kaplánek 2012).

Volný čas reprezentuje zbylý čas, který je využíván na plnění pracovních a mimopracovních nezbytností. Lze ho označit soubor činností, k jejichž realizaci se člověk rozhodl z vlastní vůle. Na základě rozhodnutí z vlastní vůle jde poté volný čas lépe specifikovat pomocí některých významných charakteristik jakož je individuálnost, svobodná volba, radost atd. Některé činnosti se mohou řadit jak pod povinnosti, tak pod volný čas, jde zde při příklad péče o děti. Při péči o děti jde o povinnost ve smyslu starosti o ně a přizpůsobování se jejich potřebám, ale zároveň možnost v rámci péče vybrat výlet pro trávení volného času (Duffková et al 2008).

3.4.1 Typy volného času

Možným způsobem členění volného času může být rozlišení s pomocí rytmu střídání času věnovaného práci a volnému času:

- Čas během dne (každodenní rytmus střídání práce a volného času)
- Víkend (týdenní)
- Dovolena (roční)

Čas během dne, je primárně ovlivňován dobou strávenou v zaměstnání nebo škole, doba v práci pak zabírá většinu času z dne a zkracuje tak objem volného času. Víkend reprezentuje dva volné dny v rámci, kterých je prostor pro věnování se i aktivitám zabírající více času, jako jsou výlety, práce v domácnosti, pobyt na chatě/chalupě atd. Delší časový úsek, během něhož se lze věnovat relaxaci, poznávání, zábavě, vzdělávání a celkově dochází ke změně životního stylu, poté reprezentuje dovolena (Duffková et al.2008).

3.4.2 Aktivity volného času

Aktivity volného času jsou pro mnoho lidí neodmyslitelnou součástí jejich každodenního života. Volný čas nám umožňuje odpočinout si, relaxovat a nabrat novou energii do dalších dnů. Je však důležité si uvědomit, že využití volného času může být i velmi efektivní

a prospěšné pro naše tělo i mysl. Existuje široké množství různých aktivit, které můžeme využít během volného času. Mezi nejoblíbenější patří sportovní aktivity, jako jsou běhání, plavání, jízda na kole, nebo posilování. Tyto aktivity nám nejen posilují tělo, ale také zlepšují naši kondici a pomáhají udržet fyzické i duševní zdraví (Kruszyńska 2019).

Kromě sportovních aktivit je však možné využít volný čas i jinými způsoby. Lze se věnovat uměleckým aktivitám jako je malování, kreslení nebo hraní na hudební nástroje. Tyto aktivity nám pomáhají uvolnit naši kreativitu a poskytují pocit naplnění a vyžití.

Další možností je využití volného času pro vzdělávání se. Můžeme se učit nový jazyk, studovat odbornou literaturu nebo navštěvovat kurzy a přednášky. Tyto aktivity tak pomáhají rozvíjet naše schopnosti a získávat nové znalosti pro běžný či pracovní život.

V neposlední řadě můžeme využít volný čas i pro relaxaci a odpočinek. Můžeme si přečíst knihu, poslechnout hudbu nebo se věnovat meditaci. Tyto aktivity nám pomáhají uklidnit naši mysl a poskytují nám pocit klidu a pohody. Je tedy důležité si uvědomit, že volný čas můžeme využít mnoha různými způsoby. Je na preferenci každého jedince, jaké aktivity si zvolí a jakým způsobem bude využívat tento drahocenný čas (Vandewater et al. 2006).

Možné dělení:

Podle místa:

- Pobyť v přírodě: Pobyť v přírodě je vhodný pro ty, kteří chtějí uniknout z městského života a užít si klid a ticho. Tento druh rekreace zahrnuje kempování, turistiku, rybaření nebo horskou cyklistiku.
- Pobyť v městě: pokud je preference života v městě, lze si vybírat z mnoha aktivit, jako jsou prohlídky historických památek, návštěvy muzeí a galerií, nakupování, noční život a restaurace.

Podle aktivity:

- Sportovní rekreace: zahrnuje různé aktivity, jako jsou golf, tenis, plavání, jízda na koni, windsurfing nebo lyžování.
- Relaxační – je zaměřena na odpočinek a regeneraci. Zahrnuje lázeňské pobyty, masáže, meditaci a jógu.
- Kulturní – zahrnuje návštěvy muzeí, galerií, divadel a oper, stejně jako prohlídky historických památek a turistiku.
- Adrenalinová rekreace – zaštiťuje různé druhy extrémních sportů, jako jsou bungee jumping, horolezectví, rafting, paragliding nebo windsurfing (Mingo & Montecolle 2014)

Tyto druhy rekreace se mohou prolínat a kombinovat podle individuálních preferencí. Každý si může najít v dnešní době možnosti, rekreaci podle svých zájmů a potřeb (Wang et al. 2011).

3.4.3 Typologie trávení volného času

Sociolog Joffre Dumazedier je známý svým výzkumem v oblasti volného času a jeho významu pro jednotlivce i společnost jako celek. Jedním z jeho klíčových příspěvků je typologie volného času a jeho vztahu k osobnostem jednotlivců.

Podle Dumazediera se volný čas dělí na tři základní typy: kulturní, rekreační a sportovní. Kulturní volný čas zahrnuje aktivity jako divadlo, muzea, koncerty a podobně, které mají kulturní a estetickou hodnotu. Rekreační volný čas zahrnuje aktivity, které slouží ke zlepšení kvality života jednotlivců, jako turistiku, zahradničení nebo vaření. Sportovní volný čas se pak zaměřuje na fyzickou aktivitu, jako jsou týmové sporty, fitness nebo turistika.

Dumazedier tvrdí, že volný čas má vztah k osobnostem jednotlivců a že různé typy osobností mají tendenci využívat různé typy volného času. Jedinci s kulturní orientací mají tendenci využívat kulturní volný čas, zatímco jedinci s rekreační orientací preferují rekreační volný čas a jedinci se sportovní orientací preferují sportovní volný čas. Dumazedierova typologie volného času a jeho vztahu k osobnostem byla přijata a rozvinuta mnoha dalšími

výzkumníky v oblasti sociologie a psychologie volného času. Ukázala se jako užitečná pro porozumění způsobů, jakými lidé využívají svůj volný čas, a jakým způsobem se tyto preference mohou odrážet v jejich osobnostech a celkovém životním stylu (Knotová 2011).

3.5 Cestovní ruch

Cestovní ruch je fenomén, který se týká pohybu osob z jejich běžného místa pobytu do jiného místa za účelem rekreačních, kulturních, sportovních, nebo jiných aktivit. Cestovní ruch je jedním z nejrychleji rostoucích odvětví světové ekonomiky a má významný dopad na hodně oblastí lidského života.

Mezi hlavní faktory, které ovlivňují vývoj cestovního ruchu, patří politická stabilita, ekonomická situace, kvalita infrastruktury, bezpečnost a atraktivita cílového místa. Růst cestovního ruchu přispívá k rozvoji mnoha oblastí, jako jsou např. turistické atrakce, ubytovací služby, doprava, zábava a obchod. Místní organizace a podnikatelé mohou získat z těchto aktivit příjmy a nové pracovní příležitosti.

Dá se dělit do několika kategorií. Mezi nejčastější typy cestovního ruchu patří rekreační turistika, která se zaměřuje na relaxaci a odpočinek, kulturní turistika, která se týká poznávání kulturních památek a tradic, sportovní turistika, která zahrnuje sportovní aktivity, a obchodní turistika, která se týká obchodních cest a konferencí (Kaspar 1995).

V několika posledních letech je pozorován trend k udržitelnému cestovnímu ruchu, při rozvoji cestovního ruchu jsou brány v úvahu ekologické, sociální a ekonomické faktory. Tento přístup má za cíl minimalizovat negativní dopady cestovního ruchu na přírodní prostředí

a místních obyvatel i kultury. Významný dopad má i na mnoho oblastí lidského života a přispívá k rozvoji ekonomiky regionu a kulturního dědictví. Je důležité, aby byl rozvíjen s ohledem na udržitelnost a zodpovědnost vůči místním komunitám a přírodě (Kotíková 2013).

3.5.1 Vývoj cestovního ruchu

Vývoj cestovního ruchu se datuje až do starověku, kdy se lidé začali pohybovat za účelem obchodu a výměny zboží. S rozvojem civilizace se cestování začalo rozšiřovat i na účely náboženské poutě, studia a poznání jiných kultur. V 19. století se pak cestování stalo módním a společensky prestižním jevem, což vedlo k vzniku prvních turistických společností a cestovních kanceláří. V průběhu 20. století se cestovní ruch stále více rozvíjel a stával se jedním z nejvýznamnějších průmyslových odvětví na světě. Cestovní ruch se začal specializovat na různé druhy cestování, typů dovolené na pláži, lyžování, kulturní cestování, sportovní akce atd.

V současné době je cestovní ruch je z pohledu růstu odvětví dominantním, jelikož nabízí celou řadu různých služeb a aktivit pro všechny. Mezi nejčastější formy cestování patří turistika, zájezdy, cestování za účelem sportovních akcí, pobytů atd. (Kotíková 2013).

Dnešní nabídka možností pro cestovní ruch skýtá značné množství různorodých služeb, jsou to např. ubytování, restaurace, sportoviště, dopravu, památky, muzea atd. Podstatným moderním prvkem pro oblast cestovního ruchu vytváří rozvoj technologií, jenž přináší cesty pro snadnější plánování a organizaci cestování, umožňují to prostředky online rezervace ubytování, mapy, navigační systémy atd. Předpokladem pro další rozvoj cestovního ruchu je

jednak ekonomická stabilita a růst celkového bohatství, které umožní větší počet lidí cestovat, a dále udržitelnost a ochrana přírodního a kulturního dědictví, které jsou často hlavním lákadlem pro turisty. V současné době se také stále více klade důraz na udržitelný a ekologický cestovní ruch, který dbá na minimální dopady pro životní prostředí (Walton 2009).

3.5.2 Typologie cestovního ruchu

Cestovní ruch je oblast, která se v posledních několika desetiletích zažívá rozkvět a stává se tak velmi důležitou pro ekonomiku mnoha zemí. Jeho vývoj se v průběhu let změnil a vyvinul do mnoha různých forem a druhů, aby se přizpůsobil potřebám a přáním lidí potažmo turistů.

Dnes se cestovní ruch dělí na několik kategorií a forem. Patří sem dovolená u moře, kulturní a historické výlety, sportovní aktivity, turistické výlety, táboření atd. Každý druh cestování se liší svými přáními a požadavky na služby (Kaplánek 2012).

S rozvojem cestování se také rozvíjí služby, které turisté využívají, jako jsou hotely, restaurace, doprava, průvodci, cestovní agentury atd. Tyto služby musí být přizpůsobeny požadavkům turistů a musí být k dispozici v různých cenových relacích, aby si je mohl dovolit každý. Možné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu mohou být pestré. K těm nejvýznamnějším se řadí bezpečnost, atraktivita místa, dopravní infrastruktura a celkově tak dostupnost, kvalita služeb s tím spojených atd. Tyto faktory jsou klíčové pro úspěšný turistický průmysl a jejich zlepšení přispívá k navýšení a zkvalitnění cestovního ruchu.

Díky stoupající popularitě cestování, tak cestovní ruch zažívá rozvoj v podobě nových destinací a inovativních forem cestování, což přináší stále více možností pro turisty, a tím i pro rozvoj mnoha oblastí (Lickorish, 1997).

3.6 Regionální politika EU a ČR

Regionální politika představuje soubor opatření a aktivit, které jsou zaměřeny na podporu rozvoje konkrétního regionu. Tato politika se zabývá rozdělením dostupných finančních prostředků, tak aby co nejlépe sloužili svému účelu v podobě investování a zároveň vytvoření podmínek směřujících k hospodářskému růstu daného regionu. Politika si klade za cíl dosahování udržitelného a symetrického rozvoje, zvýšení a zkvalitnění životní úrovně obyvatel spolu se se snahou o ponížení regionálních disparit jednotlivých oblastí.

Úkolem regionální politiky je posilování identity regionu, zvýšení povědomí a atraktivity určitého regionu nejen pro obyvatele, ale i turisty z řad lokální nebo cizí země. Nástrojů pro regionální politiku je značné množství, avšak hlavním nástrojem jsou finanční prostředky v podobě evropských a národních fondů, směřujících formou projektů a investic na podporu regionálního rozvoje. Regionální politika v ČR se zaměřuje především na rozvoj infrastruktury, zkvalitnění dopravní dostupnosti, zemědělské prosperity atd. (Hooghe 2007).

Pro oblast cestovního ruchu se politika zaměřuje význačně na podporu rozvoje turistických tras, výstavbu a modernizaci ubytovacích zařízení, propagování nejrůznějších kulturních a přírodních památek a samozřejmě i rozvoje samotného cestovního ruchu. V ČR existuje několik nástrojů, díky nimž je směřována podpora pro rozvoj daného regionu. Nástroji jsou Operační programy, které jsou financovány z evropských fondů pro zvýšení

podpory rozvoje regionů. Dalším nástrojem je i Strategický rámec pro regionální rozvoj, sloužící jako hlavní nástroj pro plánování regionálního rozvoje a jeho koordinaci.

Vliv regionální politiky na rekreaci je značný, jelikož se právě regionální politika zaměřuje na rozvoj infrastruktury, podporu investic a zlepšení dostupnosti konkrétního regionu. Díky tomu mohou být vytvářeny lepší podmínky pro rekreaci a turistiku, což přináší výhody jak pro turisty, tak i pro místní obyvatele. Díky investicím do turistické infrastruktury a ubytovacích kapacit mohou být vytvářeny nové pracovní příležitosti (Vanhove 2018).

Regionální rozvoj je jedním z klíčových témat, se kterým se v posledních letech setkává Evropská unie. Snaží se přinášet řešení pro rozvoj regionů a vytváření příležitostí pro jejich obyvatele. Jedním z nástrojů, které k tomuto účelu EU využívá, jsou dokumenty regionálního rozvoje (Kovárník 2009).

Tyto dokumenty, jakožto Evropská strategie pro regionální rozvoj, mají za cíl koordinovat regionální politiky a iniciativy v rámci Evropské unie a pomoci regionům využít plný potenciál v rámci celého kontinentu. Dokumenty regionálního rozvoje se snaží podpořit inovace, zaměstnanost a ekonomický růst a tím zlepšit kvalitu života v regionech.

V České republice je regionální politika důležitá zejména v kontextu rozvoje venkova. Evropská unie v posledních letech věnuje značnou pozornost rozvoji venkovských oblastí, zejména s ohledem na udržení a podporu venkovského života a krajiny. V tomto kontextu byly v České republice přijaty různé dokumenty a strategie, které mají za cíl podpořit rozvoj venkovských oblastí, pomocí Národní strategie rozvoje venkova nebo Operační program pro rozvoj venkova (Vošta 2010).

V těchto dokumentech se kromě zlepšování ekonomické situace venkovských oblastí, klade taktéž důraz na udržitelnost rozvoje spolu s ochranou přírodních a kulturních zdrojů. Za pomoci těchto Strategií jsou poskytovány dotace a finanční podpory pro projekty, které mají za cíl podpořit rozvoj venkovských oblastí a zlepšit životní podmínky obyvatel.

Především dokumenty regionálního rozvoje a rozvoje venkova hrají důležitou roli v procesu podpory regionálního rozvoje a udržení a rozvoji venkovských oblastí v České republice i v rámci Evropské unie jako celku (Koncept rozvoje venkova 2019).

Dokumenty EU vztahující se k regionálnímu rozvoji:

- Lisabonská smlouva – nabyla platnost roku 2007, směřuje na změnu politiky soudržnosti a regionálního rozvoje Evropské unie. Hlavními cíli smlouvy je zajištění vyrovnaného a udržitelného rozvoje všech regionů EU.
- Evropská územní agenda – dokument pocházející taktéž z roku 2007 stanovuje společné priority a cíle pro oblast územního rozvoje v rámci celé Evropské unie. Zaměřuje se na posílení spolupráce napříč evropskými regiony a koncepci nových inovativních řešení pro regionální rozvoj.
- Strategie Evropa 2020 – pocházející z roku 2010, vyznačuje cíle pro oblasti růstu a zaměstnanost v Evropské unii. Především zde figuruje směřování podpory do inovací, konkurenceschopnosti a udržitelnosti regionů EU.
- Program Interreg – program podporuje spolupráci napříč regiony uvnitř Evropské unie. Stanovil si možnosti a cíle jako je zlepšit úroveň infrastruktury, služeb a podpory pro regionální rozvoj.

- Evropský fond pro regionální rozvoj – Fond je jedním z hlavních nástrojů Evropské unie pro podporu regionálního rozvoje. Jeho cílem je podpořit hospodářský růst a zaměstnanost v regionech EU.
- Program LEADER – LEADER podporuje rozvoj venkova v Evropské unii. Jeho cílem je podporovat inovativní projekty v oblasti zemědělství, turismu, životního prostředí a sociálního rozvoje venkovských oblastí (Evropská komise 2022).

Program LEADER byl představen Evropskou unií roku 1991 s cílem podpořit rozvoj venkovských lokalit v Evropě. Hlavním cílem programu LEADER je podporování udržitelného rozvoje venkovských oblastí, zkvalitnění života jejich obyvatel a zlepšení místního partnerství.

Je financován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD,) zasahuje však i do Integrované regionální operačního programu.

A je prováděn na úrovni místních akčních skupin (MAS). MAS jsou založeny na dobrovolnosti, zahrnují zástupce veřejného a soukromého sektoru, nevládní organizace a místní obyvatele. Jejich úkolem je připravovat a realizovat rozvojové strategie pro své venkovské oblasti (MMR 2022).

Program podporuje širokou škálu projektů a aktivit, které přispívají k udržitelnému rozvoji venkovských oblastí. Tyto projekty zahrnují možnost vytváření pracovních míst, rozvoj turistického ruchu, podporu tradičních řemesel, ochranu přírodního dědictví a kulturních památek, zlepšení infrastruktury a služeb, podporu podnikání a vzdělávání. Rozhodujícím prvkem v programu LEADER je participativní přístup k rozvoji venkovských oblastí. MAS zahrnují zástupce různých sektorů a obyvatel venkovských oblastí a vytvářejí platformu pro participaci obyvatel a organizací při rozhodování o rozvoji svého regionu. Jedná se o úspěšnou iniciativu, která přispívá k rozvoji venkovských oblastí v Evropě a podporuje udržitelný rozvoj. Díky tomuto programu se venkovské oblasti stávají životaschopnými místy ke spokojenému životu, podnikání a zlepšuje se tím i kvalita života obyvatel těchto oblastí (MMR 2022).

Tyto dokumenty mají vliv na regionální politiku a rozvoj v Evropské unii a jejich implementace má významný dopad na ekonomický a sociální rozvoj regionů v České republice i jinde v EU.

Dokumenty ČR vztahující se k regionálnímu rozvoji:

- Národní rozvojový plán ČR – strategický dokument, který určuje hlavní priority a cíle pro rozvoj České republiky pro nadcházející roky. Zaměřuje se na podporu hospodářského růstu, zlepšení kvality života a zvýšení konkurenceschopnosti ČR.
- Regionální operační programy – určují a definují priority pro rozvoj jednotlivých regionů. Do programů proudí finance z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Určeny jsou pro podporu inovací, rozvoj infrastruktury nebo podporu malých a středních podniků.
- Strategie regionálního rozvoje – cílem je definování dlouhodobé strategie pro rozvoj konkrétního regionu. Směřují především na podporu podnikání, zlepšení infrastruktury, rozvoj cestovního ruchu a ochranu přírody.

- Koncepce venkova ČR – dokument, definující cíle, priority a prostředky pro rozvoj venkovských oblastí v ČR. Jde tak o podporu zemědělství, rozvoj infrastruktury a služeb v oblasti venkova, podporu zemědělského turismu a ochranu krajiny.
- Zásady územního rozvoje ČR – zásady a pravidla pro územní plánování České republiky. Orientuje se na ochranu krajiny, efektivní a kvalitní využívání půdy, podporu ekonomického rozvoje a zvýšení kvality života místních obyvatel.

Tyto dokumenty slouží jako základ pro plánování a realizaci regionálního rozvoje v ČR a jsou důležitým nástrojem pro koordinaci a financování regionálních projektů (Regionální politika a regionální rozvoj 2022).

3.6.1 Hlavní programy EU a ČR

Evropská unie a Česká republika nabízejí různé programy, které mají vliv na trávení volného času a rekreaci. Mezi nejvýznamnější patří:

1. Investiční program pro infrastrukturu a životní prostředí (IROP) - IROP je program financovaný Evropskou unií, který podporuje investice do infrastruktury a životního prostředí v České republice. Cílem programu je zlepšit kvalitu života obyvatel České republiky a podpořit udržitelný rozvoj. IROP může financovat projekty, které zlepšují přístup k přírodním lokalitám, sportovištím nebo cyklistickým trasám (MMR. 2022).
2. Program rozvoje venkova (PRV) - PRV je další program financovaný Evropskou unií, který podporuje rozvoj venkovských oblastí. Program má za cíl zlepšit ekonomickou, sociální a kulturní situaci na venkově. PRV může financovat projekty, které zvyšují atraktivitu venkovských oblastí pro turisty a zlepšují infrastrukturu pro turistiku a rekreaci (SZIF).
3. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK) - OPPIK je program financovaný Evropskou unií, který podporuje inovace a podnikání v České republice. Program může financovat projekty, které zvyšují atraktivitu turistických oblastí, jako je rozvoj nových turistických produktů nebo zlepšení kvality turistických služeb. V nově nabíhající období 2021-2027 půjde o nový program pod názvem OPTAK (API).
4. Program Erasmus+ - Erasmus+ je program Evropské unie, který podporuje vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport. Program může financovat projekty, které podporují mobility studentů, učitelů a trenérů v oblasti sportu. Erasmus+ může také podporovat projekty, které rozvíjejí sportovní infrastrukturu a zvyšují sportovní aktivity.
5. Program rozvoje sportu pro všechny – Program rozvoje sportu pro všechny je iniciativa Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, která podporuje sportovní aktivity v České republice. Program může financovat projekty, které zvyšují sportovní aktivitu a rekreaci v různých oblastech, jako jsou školy, firmy nebo venkovské oblasti (MŠMT 2022).

Programy a iniciativy mají významný vliv na trávení volného času a rekreaci

v České republice, ať už přímo nebo nepřímo.

Některé projekty a aktivity, které jsou podporovány těmito programy a iniciativami, mohou být:

- Rozvoj cyklistických tras a cykloturistiky v České republice, který je financován IROP a PRV. Turisté a obyvatelé mohou mít přístup k většímu množství kvalitních cyklostezek a cyklistických tras (SZIF; MMR 2022).
- Podpora sportovní infrastruktury a sportovních aktivit v rámci programu Erasmus+. Studenti, učitelé a trenéři mají možnost navštěvovat sportovní akce a soutěže po celé Evropě, což jim umožňuje rozvíjet své sportovní dovednosti a poznat nové kultury.
- Rozvoj turistické infrastruktury v menších městech a obcích, který je podporován IROP a PRV. Díky tomu mohou turisté objevovat nová místa a památky mimo hlavní turistické centra, což přináší prospěch místním obyvatelům a pomáhá rozvíjet regionální turistickou ekonomiku (MMR 2022).
- Podpora sportovních aktivit v rámci programu rozvoje sportu pro všechny, který je zaměřen na zvyšování sportovní aktivity a zdraví obyvatelstva. Lidé tak navštěvují sportovní kurzy a tréninky, které jsou pro ně dostupné a přizpůsobené jejich potřebám (MŠMT 2022).

Tyto programy a iniciativy také pomáhají k ochraně přírodního a kulturního dědictví, které je důležité pro trávení volného času a rekreaci. Financování těchto projektů může pomoci chránit přírodní oblasti, kulturní památky a historická místa, a zároveň zlepšit jejich přístupnost pro turisty a obyvatele.

3.7 Venkov a město

3.7.1 Venkov

Vymezení pojmu venkov může být velmi různorodé, složité a závisí na mnoha faktorech, jako jsou geografické, kulturní, sídelní a ekonomické aspekty. Nicméně, obecně se dá venkov vymezit dle kvantitativního nebo kvalitativního ukazatele jako prostor, který se nachází mimo městské oblasti a který je charakterizován menším počtem obyvatel, větším podílem zemědělských a lesních ploch, a menším podílem průmyslové a obchodní činnosti (Vorel 2005).

Podle definice Evropské unie je venkovská oblast charakterizována těmito faktory: malou hustotou obyvatelstva, převládající zemědělskou a lesnickou činností, menším podílem městské infrastruktury a obyvatelstva v porovnání s městem, vysokou mírou závislosti na přírodních zdrojích a vysokým podílem přírodních a kulturních hodnot (Koncepte rozvoje venkova 2019).

V České republice je definice venkova dána jak historickým vývoj, sídelní strukturou a způsobem života. Podle tohoto se venkovskou oblastí rozumí celkové území obce, kde je nízká hustota zalidnění, převládá zemědělská výroba a přírodní prostředí má vysokou hodnotu. Tato definice zahrnuje jak malá města, městyse tak i venkovské obce a osady (Blažek & Uhlíř 2011).

3.7.2 Město

Město je složitým a dynamickým celkem, který se neustále vyvíjí a mění. Charakteristickými rysy města jsou především hustota zalidnění, vysoká koncentrace obyvatel, vysoká úroveň urbanizace, rozvinutá infrastruktura a široká nabídka služeb a aktivit.

Vymezení města je často spjato s administrativními hranicemi, ale může být také definováno na základě jiných kritérií, jako je například hustota zalidnění, urbanizace a ekonomická aktivita. Může být rozděleno na různé části s různými charakteristikami, jako jsou obchodní, průmyslové a rezidenční oblasti. Definovat lze rychlým tempem a intenzivním způsobem života, což může být jak výhodou, tak nevýhodou. Na jedné straně zázemí město nabízí širokou škálu aktivit a služeb, jako jsou kulturní akce, vzdělání, zdravotní péče a obchodní příležitosti. Na druhé straně může být místem stresu, znečištění a sociálního vyloučení. Chápáno může být také jako kulturní centrum, kde se prolínají různé kultury, zvyky a tradice. Města jsou místem, kde se setkávají lidé různého původu, národnosti a víry a kde se formují nové myšlenky a tendence (Blažek & Uhlíř 2011).

Rozvoj měst je v posledních desetiletích významným tématem politických a ekonomických diskusí. Je důležité zajistit udržitelný rozvoj měst, který zohledňuje ekologické, sociální a ekonomické faktory, přesto však stále se zachováním místní kultury. To znamená řekněme podporovat veřejnou dopravu, snižovat emise skleníkových plynů, ochraňovat zelené plochy, přidávat a rozšiřovat volnočasové aktivity a podporovat komunitní vztahy (Torreggiani, 2012).

3.8 Místní akční skupiny (MAS)

Místní akční skupiny jsou neziskové organizace, které mají za úkol podporovat rozvoj venkova v rámci Evropské unie. Činnosti MAS jsou cíleny na zvýšení a udržitelnost rozvoje venkovských oblastí za pomoci projektů a iniciativ, financovaných fondy EU (Evropská komise 2022).

Počátek vzniku MAS je v roce 1991 a zahrnuty byly v Evropském programu LEADER. Hlavním důvodem pro vznik bylo směřování podpory pro rozvoj oblastí spolu se zlepšením kvality života obyvatel na venkově za pomoci organizací. MAS jsou organizace neziskové, v kterých figurují zástupci místních samospráv, podnikatelů, zemědělců a představitelů nejrůznějších lokálních občanských sdružení. Kladou si za cíl uspořádání projektů a iniciativ pro konkrétní region (MMR 2022).

Mají velmi široký rozsah činností, které cílí na podporu a rozkvět podnikání, zlepšení infrastruktury a dostupnosti, ochranu životního prostředí, kvalitnější a odbornost vzdělávání, podporu cestovního ruchu a akcí. Zapojují se do nejrůznějších projektů a iniciativ, jenž se orientují na sociální a kulturní aktivity pro obyvatele venkova.

Prostředky na provoz MAS pochází z programů EU, na provozní činnost pak konkrétní z IROP. Ostatní finanční prostředky poté slouží na financování projektů a aktivit, s cílem podpory rozvoje venkova. Tyto finanční prostředky putují z programů jako je LEADER, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a již zmiňovaný IROP. Na své fungování získávají finanční prostředky z evropských a národních fondů a tyto prostředky využívají na financování svých vlastních projektů. V rámci procesu získání finančních prostředků musí

MAS projekty přihlásit do výběrového řízení, ve kterém jsou posuzovány kritéria jako například originalita, udržitelnost, regionální dopady atd.

MAS jsou důležitým nástrojem pro rozvoj venkovských oblastí v rámci Evropské unie. Díky nim je možné podporovat rozvoj podnikání, zlepšovat kvalitu života obyvatel venkovských oblastí a ochraňovat životní prostředí. Zapojení MAS sebou nesou klady a přínosy nejen pro místní obyvatelstvo, taktéž i pro návštěvníky a turisty, kteří jejich region navštíví.

V současné době působí na území České republiky přes 100 organizací typu MAS. Tvoří tak základ pro uplatňování vlivu na podporu rozvoje venkovských oblastí (LeaderFEST 2021).

MAS utvářejí originální typ partnerského sjednocení, za pomoci EU, tak aby docházelo k efektivní a specifické podpoře rozvoje daného území a venkova. Iniciují zlepšování životních podmínek místních obyvatel na venkově. Představují tak místní iniciativu, kterou mají v rukou místní občané, veřejný sektor, soukromí podnikatelé a neziskové organizace společně. Z toho vyplývá hlavní cíl, a to podpora lokálního rozvoje a zlepšení kvality života. Cíle je dosahováno za pomoci projektů, které se soustřeďují na identifikaci a využití potenciálu daného území, za pomoci podpory tradic, řemesel, zemědělství, rozvoje turistického ruchu, ochrany přírody a jejich zdrojů, kulturního dědictví, rozsahu a kvalitu vzdělání atd. (Binek et al. 2020).

MAS jsou již nepostradatelným nástrojem sloužícím k podpoře rozvoje venkova a jsou důležité pro udržitelnost kvality života obyvatel venkovských oblastí. Jejich význam spočívá v tom, že podporují místní iniciativu a umožňují obyvatelům ovlivnit vývoj svého regionu a zlepšit i životní podmínky.

Nicméně, se také potýkají s určitými výzvami a problémy, jako jsou nedostatečné financování, obtížné získání potřebného know-how, a komplikované zapojení místních obyvatel do projektů. Z tohoto důvodu je důležité neustále pracovat na zlepšení efektivity a na zvýšení povědomí o jejich existenci, fungování, kvalitách a přínosech (Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 2018).

3.8.1 Dělení území dle NUTS

Kraje (NUTS 3) a okresy (LAU 1) České republiky
Regions (NUTS 3) and Districts (LAU 1) in the Czech Republic

Obrázek 2 NUTS a LAU ČR (Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/kraje-nuts-3-a-okresy-lau-1-ceske-republiky>)

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) jedná se tak o systém klasifikace územních jednotek, který je používán v rámci Evropské unie pro statistické účely a analýzy. Systém má za cíl rozdělení území Evropské unie na tři úrovně územních jednotek: NUTS 1, NUTS 2 a NUTS 3. Rozdělení v ČR viz Obrázek č. 2.

NUTS 1 jsou ty největší regiony, které se obvykle skládají z několika celých zemí nebo větších částí zemí. V České republice se jedná o dvě územní jednotky: Praha a Střední Čechy na jedné straně a Severozápad a Severovýchod na straně druhé.

NUTS 2 představují menší regiony, které jsou často složeny z několika okresů nebo celých krajů. V České republice je NUTS 2 rozdělen na osm regionů: Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Jihočeský kraj, Severozápad, Severovýchod, Moravskoslezský kraj a Jihovýchod.

NUTS 3 pak tvoří nejmenší regiony, jenž utváří seskupení obcí nebo okresů. V České republice je NUTS 3 rozdělen na 14 regionů: Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj, Jihomoravský kraj, Zlínský kraj a Vysočina.

Rozdělení území na jednotlivé úrovně NUTS umožňuje Evropské unii a členským státům analyzovat statistická data a získávat informace o sociální, ekonomické a demografické situaci v různých regionech. Tento systém také umožňuje přizpůsobit politiky a opatření podle potřeb jednotlivých regionů a zlepšovat tak životní podmínky obyvatel v celé Evropské unii (IWÚP 2020).

LAU (Local Administrative Units) je druhý systém klasifikace územních jednotek používaný v Evropské unii. LAU se dělí na dvě úrovně: LAU 1 a LAU 2.

LAU 1 tvoří obce, města a další územní jednotky na nejnižší úrovni. LAU 2 pak představují statistické jednotky, které se často slučují z několika obcí. Tyto jednotky se používají pro sčítání lidu a další statistické účely. (ČSÚ 2016).

Hlavním účelem LAU je umožnit srovnávání statistických dat a poskytnout přesnější a detailnější informace o sociální, ekonomické a demografické situaci na lokální úrovni. Tyto

informace mohou být použity pro plánování a formulování politiky na lokální úrovni, pro hodnocení dopadů politických opatření a pro podporu rozvoje regionů.

Ve velké míře toto dělení napomáhá i při přerozdělování dotačních prostředků v rámci Evropské Unie a snaze o co nejspravedlivější rozdělení do míst potřeby (Evropský parlament 2022).

3.9 SWOT analýza

SWOT analýza je metoda strategického plánování, která pomáhá organizacím a firmám identifikovat jejich vnitřní a vnější faktory ovlivňující jejich úspěch. Název SWOT je zkratkou pro anglická slova Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby). Tyto faktory jsou analyzovány a hodnoceny s cílem vytvořit plán, který maximalizuje příležitosti a minimalizuje hrozby.

SWOT analýza se skládá ze čtyř hlavních kroků. Prvním krokem je identifikace silných stránek organizace, které jí dávají konkurenční výhodu a pomáhají jí dosahovat cílů. Druhým krokem je identifikace slabých stránek, které brání efektivnímu dosahování cílů a mohou být překážkou pro další růst. Třetím krokem je identifikace příležitostí, které lze využít ke zlepšení svého rozvoje. Čtvrtým a posledním krokem je identifikace hrozeb, které mohou organizaci ohrozit případný rozvoj a zlepšení (Pickton & Wright 1998).

SWOT analýza se aplikuje pro organizace, které se snaží zlepšit svou výkonnost a dosahovat svých cílů. Tato metoda může pomoci organizacím při plánování a strategickém rozhodování, dejme tomu při vytváření marketingové strategie nebo při rozhodování o investicích. Možné je ji však využít i pro vytyčení a definování potřeb krajů, jelikož obsahuje jak ekonomickou stránku, tak sociální (Karppi 2001).

V oblasti podnikání se SWOT analýza využívá při plánování podnikatelské strategie, při rozhodování o investicích nebo při hodnocení konkurenčního prostředí. V oblasti veřejného sektoru se SWOT analýza používá k hodnocení programů a politik, pro oblasti regionálního rozvoje nebo v oblasti zdravotní péče. Závěrem lze říci, že SWOT analýza je užitečný nástroj pro organizace, které chtějí dosáhnout svých cílů a zlepšit svůj výkon. Tento nástroj umožňuje organizacím lépe porozumět jejich vnitřním a vnějším faktorům a pomáhá jim vytvořit plán, který jim umožní využít své silné stránky a příležitosti a minimalizovat své slabé stránky a hrozby (Sarsby 2016).

SWOT analýza je užitečný nástroj pro identifikaci silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb souvisejících s určitým tématem nebo oblastí. Pokud se chceme zaměřit na rekreační potenciál, můžeme použít analýzu k identifikaci faktorů, které ovlivňují rekreační potenciál daného regionu. V rámci analýzy je tak nutné identifikovat silné stránky rekreačního potenciálu dané oblasti, jako jsou přírodní scenérie, kulturní dědictví, rozvinutá infrastruktura a spousta možností pro různé aktivity volného času. Mezi slabé stránky lze poté zařadit nedostatečné marketingové aktivity, nedostatek ubytovacích zařízení nebo komplikovanou dostupnost. Co se týče příležitostí, mohou být zahrnuty rostoucí zájem o cestovní ruch a rekreaci, rostoucí poptávka po tradičních a méně známých lokalitách a nové příležitosti spojené s technologiemi. Hrozbami mohou být negativní dopady na přírodu a místní kulturu, rostoucí konkurence a nepříznivé hospodářské podmínky. Využití SWOT analýzy může pomoci při plánování

Struhařov, Klokočná, Vřestary, Mnichovice, Hrusice, Mirošovice, Pětihosty, Kunice, Strančice, Čestlice, Nupaky, Průhonice, Dobřejovice, Modletice, Herink, Popovičky, Radějovice, Petřikov, Sulice, Kostelec u Křížku, Kamenice, Velké Popovice, Řehenice, Kunice, Mirošovice, Ondřejov. Území spadá pod klasifikaci NUTS k LAU 2 samostatné obce, LAU 1 okresem Praha – východ a pod NUTS 3 krajem Středočeským. Výjimka se najde u Průhonic (okres Praha – západ) a u Řehenic (okres Benešov).

Celé území se vyznačuje především jako „Předměstí Prahy“, kam odchází za bydlením mnoho obyvatel hlavního města, dochází zde k mnoha výstavbám nového bydlení, ale i jiných zařízení, jež jsou využívána pro místní obyvatele nebo pro ostatní obyvatele směřující do těchto míst např. za účelem rekreace a trávení tak volného času.

4.1.1 MAS Říčansko

Obrázek 4 Znak MAS Říčansko (Zdroj: <https://mas.ricansko.eu/>) Obrázek 5 Značka Zápraží (Zdroj: <https://mas.ricansko.eu/>)

MAS Říčansko viz Obrázek č. 4 se na zdejší život podílí velkou mírou. Snaží se přinášet do oblasti udržitelný regionální rozvoj. Přes MAS jsou vyhlášovány nejrůznější výzvy z programů IROP, PRV, OPZ, Animace škol atd. Díky tomu do jejich území proudí peníze, které následně podporují zdejší život. Podílí se na mnoha aktivitách přínosných pro širokou veřejnost. Na svůj provoz čerpají také prostředky z EU pomocí IROP.

MAS se snaží své území a úsilí na něm propagovat prostřednictvím svých webových i facebookových stránek, spolupracuje na propagaci území v rámci časopisu Říčanský kurýr. Propaguje lokalitu i na akcích od NS MAS.

Mají pod sebou jakožto koordinátor značku originalní produkt Zápraží. Mohou tak udělit tuto značku **Zápraží** produktům viz Obrázek č. 5, které pochází z jejich území. Značka je udělována nejen výrobkům, ale i stravovacím a ubytovacím službám, které mají nějaký vztah k zdejšímu regionu a tradicím. Označení Zápraží, tak garantuje místo původu a jeho vazbu k regionu, kvalitu a šetrnost k ŽP. Díky značce, je tak lepší možnost reprezentace pro návštěvníky.

Mnoho výzev vyhlášených MAS jde do programu PRV. Program je hojně využíván zdejšími zemědělskými subjekty. Zemědělci nejčastěji čerpají prostředky na pořízení nových strojů a techniky. PRV však slouží i pro projekty podporující rozvoj a kvalitu života na Říčansku, pod což lze zařadit např. IT vybavení MŠ Hrusice, Parkové úpravy Světice atd.

Z programu IROP se prostředky zaměřují na větší projekty, především v souvislosti se školstvím. Příkladem je Odborná učebna fyziky a chemie II. ZŠ Bezručova Říčany, Botanické

centrum u základní školy u Říčanského lesa, Venkovní učebna pro rozvoj klíčových kompetencí na ZŠ Průhonice, revitalizace cyklostezky Krajem Josefa Lady atd.

MAS pomáhá tvořit městům na svém území i dokumenty Strategické plány na základě, nichž jsou přerozdělovány dotace z rozpočtů kraje, měst a obcí. Tyto strategie se zaměřují na konkrétní problémy v jednotlivých územích měst a obcí. Ve dostupných aktuálních strategiích je hlavním bodem regionální rozvoj a rozvoj a zlepšení dopravní infrastruktury.

MAS Říčansko je zapojeno dokonce do mezinárodního projektu spolupráce **Za poklady venkova**, který je mezi partnerskými MAS Krajina srdce, Podlipansko, Zálabí a mezinárodní LAG Kaunas a Karhuseutu. Jejich cílem je zvýšení kulturního a komunitního dění v regionech, podpora regionálních výrobců, zvýšení zájmu o tradiční řemesla, kulturní výměnu (workshopy, festivaly, soutěže atd.) a podporu cestovního ruchu. Kulturní výměna probíhá např. formou Slavnosti bylinek, Festivalu řemesel, Jablečné slavnosti a Soutěž řemeslníků.

MAS zprostředkovává v rámci Za poklady venkova i zážitkové balíčky. Ty obsahují zkoušku tradičních řemesel, ochutnávku lokálních výrobků, prohlídku nejzajímavějších lokalit a ubytování v místních pohostinských službách (MAS Říčansko 2021).

Díky iniciativě MAS vznikl program **Ladovská zima**. Tento projekt je výstupem spolupráce několika subjektů. Jde především o přístup k uceleným informacím v zimním období ohledně možností sáňkování, bruslení a lyžování. Když sněhové podmínky dovolují, upravují se běžkařské tratě a informace o jejich stavu jsou zveřejňovány na stránkách. Na stránkách se zveřejňují podmínky panující na Šibeničním vrchu v Mnichovicích, vrch je opatřen lyžařským vlekem. Lidé zde získají informace i o možnostech blízkého parkování, možnostech dopravy, občerstvovací zařízení a případné pořádané kulturní nebo sportovní akce v okolí (MAS Říčansko 2021).

4.1.2 Charakteristika území MAS Říčansko

Tabulka 1 Základní parametry území

Obec/Město	Rozloha (ha)	Počet domů	První písemná zmínka	Nadmořská výška (m.n.m.)
Křenice	402	400	1331	318
Říčany	2581	4165	1289	341
Břeží	308	209	1303	330
Babice	557	487	1381	384
Doubek	368	218	1413	406
Mukařov	633	996	1352	427
Tehovec	278	256	1373	440
Tehov	819	365	1309	437
Světice	120	425	1318	370
Louňovice	443	501	1407	437
Vyžlovka	379	379	1358	413
Jevany	1292	383	1415	380

Černé Voděrady	1314	166	1291	425
Zvánovice	650	227	1320	418
Struhařov	578	364	1397	475
Klokočná	284	119	1407	480
Všestary	444	373	1371	393
Mnichovice	832	1246	1135	361
Hrusice	543	273	1205	365
Mirošovice	537	423	1250	334
Pětihosty	385	105	1371	345
Kunice	1041	628	1352	419
Strančice	1160	841	1404	415
Čestlice	443	258	1227	309
Nupaky	318	395	1406	315
Průhonice	769	913	1187	306
Dobřejské	385	370	1309	328
Modletice	344	96	1336	357
Herink	274	390	1422	362
Popovičky	520	198	1352	377
Radějovice	509	169	1227	412
Petřikov	470	224	1405	444
Sulice	992	810	1282	445
Kostelec u Křížků	410	263	1352	411
Kamenice	1738	1414	1266	368
Velké Popovice	1562	987	1352	400
Řehenice	1104	203	1384	321
Kunice	1040	628	1352	419
Mirošovice	537	423	1250	334
Ondřejov	1815	677	1352	467

Zdroj: RİSY (2021)

Z tabulky č. 1 i dle Obrázku č. 3 vyplývá, že Říčany zabírají z tohoto území největší část a to svými 2 581 ha, nejmenší kousek si zabírají Světice se svými 120 ha. Co se týká zabraní jednotlivých katastrů obcí, Říčany jsou i v tom na prvním místě, osídleny jsou 4 165 domy, s nejmenším počtem domů disponují Modletice. Důvodem je především charakter Modletic, je zde situována velká průmyslová zóna, zastavěna především velkými halami a sklady. Vzhledem k terénu a samozřejmě i situování České republiky je z území s nejvyšší nadmořskou výškou Klokočná 480 m.n.m., nejnižší položené jsou Průhonice.

Důležitá je zde i historie, nejstarší písemná zmínka je dochována u Průhonic z roku 1187, kdežto nejnovější je z roku 1422 o obci Herink.

Průměrná rozloha se díky větším územním celkům pohybuje kolem 730 ha, ale mnoho obcí má rozlohu spíše přibližně 400 ha. U počtu domů jde o průměrný počet 550. Hodnoty a výsledky především ovlivňují značné rozdíly mezi obcemi, jelikož je zde i několik větších měst oproti vesnicím. Průměrná nadmořská výška se pohybuje kolem 387 m.n.m. v mnoha případech je hodnota spíše dokonce přes 400 m.n.m.

Co se jedná charakteru oblasti v souvislosti s vodními toky, proudí zde především řeka Rokytky, Říčanský potok, Pitkovický potok, Jevanský potok a několik menších. Krajina zde zachovává venkovský ráz díky způsobu obhospodařování polí zemědělstvím, avšak moderními stroji a technologiemi.

Struktura pozemků je primárně využíváno jako orná půda, což činí přibližně přes 40 % a přes 30 % poté lesní pozemky, což svědčí o venkovském a přírodním charakteru území (ČSÚ 2021).

Z přírodních památek, je zde důležité zmínit lesy. Lesy na sebe napříč územím téměř navazují. Počínaje Babickým lesem, který ve svém nitru ukrývá starý vojenský prostor, jenž svého času sloužil jako hlavní muniční sklad pro Prahu. Do dnes však není volně přístupný a je hlídáný. Přes obec Babice na něj poté navazuje Říčanský a Janovický les. Oba lesy jsou rozděleny jen hlavní silniční trasou. Navazují a spojují se v Jedlický les. Jedlický les už na žádný další nenavazuje, ale o několik obcí dále se poté rozléhají na území Mnichovic a Velkých Popovic další lesy. Jedním z nejznámějších lesů jsou Voděradské bučiny. Bučiny tvoří Národní přírodní rezervaci jakožto nejrozsáhlejší bukový les ve středních Čechách. Zajímavý je svými geologickými jevy a specifickými kyselými a květnatými bučinami. Všechny lesy jsou protkány hustou sítí pěších i cyklistických cest.

Přílehlost Prahy poskytuje území dobré zázemí pro služby a obchod. Typickými zástupci jsou Čestlice, Průhonice, Modletice, Dobřejovice, Popovičky a Říčany. Rozvinuly se zde průmyslové zóny (sklady atd.), vystavěla se kancelářská zařízení a obchodní centra. Jedná se tak dle Obrázku č. 1 o horní levou stranu především.

Na celém území v souvislosti s ekonomikou je široká škála v zastoupení hospodářských sektorů a odvětví, promítající se na HDP a zaměstnanost. Ekonomika je zde velmi zaměřena na sektor služeb. Dominantním odvětvím je obchod a oprava motorových vozidel nejméně zastoupené odvětví je poté zdravotní a sociální péče, a to i přes to, že v Říčanech se nachází nemocnice spadající pod síť nemocnic AGEL, několik nemocničních středisek (další se pak nachází v Mnichovicích, Velkých Popovicích a Ondřejově), domovy pro seniory (dále také ve Světicích, Voděrádkách a Kunicích). Je zde mnoho ekonomických subjektů jak od velkých firem typu BILLA, spol. s.r.o., Mountfield a.s., tak po malé podnikající FO v číslech jde u právnické osoby téměř k 3 tisícům subjektů a u FO kolem 7 tisíc (ČSÚ 2021).

Jak již bylo zmíněno, zdravotní služby a jejich zázemí zde nejsou problémem v souvislosti s dostupností a úrovní. Nezaměstnanost se v oblasti pohybuje kolem pouze 3,5 % a celková nezaměstnanost ve středočeském kraji činí 3,37 %. Největší podíl na zaměstnanosti má dostupnost pracovních míst jak v území, tak ale i v hlavním městě, které je v dojezdové vzdálenosti (ČSÚ 2021).

Na území se nachází poměrně menší množství školských zařízení. K dispozici jsou veřejné, ale i soukromé instituce. Nejširší a nejhojněji zastoupené spektrum mají Říčany s celkovým počtem 9 Mateřských škol, 5 Základních, 2 Gymnází a 1 školou v oboru nástavbového studia. Další mateřské a základní školy se ještě nalézají v Mnichovicích, Ondřejově, Velkých Popovicích, Kamenici a Stránčicích. Co se týká vzdělání na středních a vysokých školách, tam je nejčastěji využíváno hlavní město Praha, vzhledem k blízkosti, dostupnosti a dobrému zázemí pro vzdělávání (RISY 2020).

4.2 Analýza území MAS Říčansko

V první řadě je shrnuto dle autorky základní zázemí sloužící pro účely rekreace. Tabulka č. 2 sleduje počet těchto zázemí za období roku 2020.

Tabulka 2 Základní rekreační zázemí

Obec/Město	Kulturní dům	TIC	Kostel	Koupaliště/ Bazén	Dětské hřiště	Sportoviště/ Středisko pro volný čas	Další zajímavosti
Křenice	ne	ne	ne	ne	ano	ne	3
Říčany	ano	ano	ano	ano	ano	ano	20
Březí	ne	ne	ano	ne	ne	ne	3
Babice	ne	ne	ne	ne	ano	ne	4
Doubek	ne	ne	ne	ne	ano	ne	3
Mukařov	ne	ne	ano	ne	ano	ano	14
Tehovec	ano	ne	ne	ne	ano	ano	3
Tehov	ano	ne	ano	ne	ne	ano	5
Světice	ano	ne	ne	ne	ano	ano	2
Louňovice	ne	ne	ne	ne	ano	ne	7
Vyžlovka	ne	ne	ne	ano	ne	ne	3
Jevany	ne	ne	ne	ne	ano	ne	6
Černé Voděradý	ne	ne	ne	ano	ano	ne	5
Zvánovice	ne	ne	ano	ne	ano	ne	8
Struhařov	ano	ne	ne	ne	ano	ne	7
Klokočná	ano	ne	ne	ne	ano	ano	12
Všestary	ne	ne	ne	ne	ano	ne	3
Mnichovice	ne	ano	ano	ne	ano	ano	13
Hrusice	ne	ano	ano	ne	ano	ano	6
Mirošovice	ne	ne	ne	ne	ano	ne	4
Pětihosty	ne	ne	ano	ne	ne	ne	3
Kunice	ano	ne	ano	ne	ano	ne	11
Strančice	ano	ano	ano	ne	ano	ano	9
Čestlice	ne	ne	ano	ne	ano	ano	6
Nupaky	ne	ne	ne	ne	ano	ne	2
Průhonice	ano	ne	ne	ne	ano	ano	9
Dobřejovice	ano	ne	ne	ne	ano	ano	4
Modletice	ano	ne	ne	ne	ano	ne	2
Herink	ne	ne	ne	ne	ano	ne	2
Popovičky	ne	ne	ano	ne	ano	ne	3
Radějovice	ne	ne	ano	ne	ano	ano	2
Petříkov	ne	ne	ne	ne	ano	ne	4
Sulice	ne	ne	ne	ne	ano	ne	5
Kostelec u Křížků	ano	ne	ano	ne	ano	ne	6
Kamenice	ano	ano	ano	ne	ano	ano	10
Velké Popovice	ne	ne	ano	ne	ano	ano	17
Řehenice	ne	ne	ne	ne	ne	ne	3
Kunice	ano	ne	ano	ne	ano	ne	6
Mirošovice	ne	ne	ne	ne	ne	ne	4
Ondřejov	ano	ano	ano	ne	ano	ano	12

Zdroj: RISKY (2020)

Z Tabulky č. 2 vyplývá, že nejvíce rozšířená jsou v obcích dětská hřiště, jedná se o zajímavé zpestření návštěvy místa pro rodiny s dětmi a výhodu území. Nachází se pouze na území pouze 6 obcí ze 40 což činí 15 % obcí, které dětské hřiště nemají. Co se jedná TIC, ty jsou situovány primárně ve větších městech s větší koncentrací i zajímavostí a návazností na nejfrekventovanější turistické trasy. Celkem je na území TIC 6. Nejkomplexnější lokalitou s pestrým zázemím jsou Říčany.

Území MAS Říčanska, pokud jde o koupaliště, tak tím je území poměrně známé. Situovány jsou zde 3 přírodní koupaliště. V Říčanech se nachází koupaliště Jureček. Jureček se situován u lesa a u hlavní turistické trasy a naučné stezky Říčany. Koupaliště je placené, díky tomu i dobře udržované a disponuje tak plným zázemím pro návštěvníky, od parkoviště, převlékárny, hřiště až po kiosky s občerstvením, přístupným pouze pro návštěvníky koupaliště. Hojně toto koupaliště navštěvují nejen místní obyvatelé, ale i z přilehlých obcí a města hlavního města. Pořádají se zde i různé akce pro děti a v létě po zavírací době se koupaliště mění v letní kino. Jureček však nevyužívají jen návštěvníci za účelem koupání, ale i pro jeho možnost rybaření (Město Říčany).

Na území se nachází ještě jedno větší a známé koupaliště Vyžlovka. Vyžlovka je dokonce větší než Jureček. Zázemí je zde také bohaté především pro sportovní vyžití i když v poměrně ne tolik zachovalém stavu jako Jureček. Lokalita koupaliště se nachází u Národní přírodní rezervace Voděradské bučiny, což sem přivádí mnoho turistů. Vyžlovský rybník je chovným rybníkem dokonce s písčným břehem, což sem přivádí mnoho rybářů (Obec Vyžlovka 2022).

Střediska pro sport a volný čas jsou zde také poměrně rozšířené, nachází se v 16 obcích, jedná se tak téměř o polovinu území. V těchto střediscích se pořádají soutěže a kulturní akce, snažící se motivovat mládež i dospělé k pohybu, aktivitám, kulturnímu vzdělávání ale i relaxaci. Hlavním představitelem takového střediska je Aqualace v Čestlicích nebo Fialka v Říčanech.

Pro kulturu jsou k dispozici kulturní domy, v nichž bývají pořádány koncerty, plesy, taneční soutěže, recitace, přednášky atd. Celkem je zde k dispozici 15 kulturních domů.

Na území je situováno 18 katolických kostelů. V Říčanech se nachází Kostel sv. Petra a Pavla půdně v gotickém stylu později přestavěn v barokním stylu. V tomto kostele se pořádají pravidelné bohoslužby a mše, jelikož v Říčanech sídlí i Římskokatolická farnost. Dalším významným kostelem, avšak již novějším oproti Říčanskému je Kostel Nanebevzetí Panny Marie nacházející se v Mukařově. Nejstarším dochovanou rotundou z 11 stol. je Rotunda svatého Martina v Kostelci u Křížků. Do některých obcí zasahuje i Římskokatolická farnost Úvaly, spravuje především v obci Březi kostel svatého Bartoloměje, jenž je chráněn jako kulturní památka České republiky. Římskokatolická farnost Mnichovice a Hrusice spravuje několik kostelů v obcích Mnichovice, Ondřejov a Hrusice, pořádá především akce v období křesťanských svátků.

Do dalších zajímavostí v místech se počítaly i rozhledny, jež jsou zde v celkovém počtu tři. **Rozhledna Skalka** se nachází v obci Vyžlovka, která nabízí při dobrých viditelnostních podmínkách výhled do okolí, ale i lze vidět Ještěd, Velkou Deštnou, Kralický sněžník, Praděd atd. Výhodou rozhledny je, že se nachází poblíž Voděradských bučin a koupaliště Vyžlovka. **Rozhledna Ládví** je v obci Kamenice. Zajímavostí této rozhledny je, že není vidět vůbec na Prahu, primárně je z ní vidět na oblast Benešovska. Poslední rozhledna je **Mandava u Sulic**

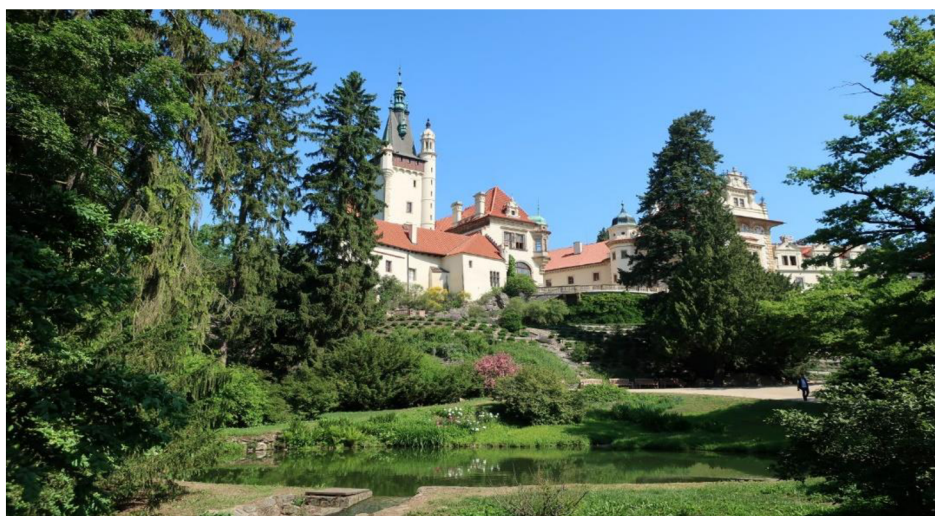
v Sulicích. Naopak Manda nabízí pohled pouze na Prahu, výhodou však je její poloha u zámku v Kamenici a hrobky Ringhoffera. Na území se více rozhleden nenachází, jelikož jde o poměrně rovinnou krajinu.

Zajímavostí v obci Křenice je výcvikové cvičiště kynologické provozované Českým kynologickým svazem. Je to jediné také místo na území MAS Říčansko. Cvičiště sem přivádí mnoho majitelů psů kvůli výcviku.

4.2.1.1 Velké památky a zajímavosti

Území MAS Říčansko je známé několika dominantními památkami, za kterými míří mnoho návštěvníků nejen z okolních obcí a přilehlé Prahy, ale i z jiných částí republiky.

Průhonický park viz Obrázek č. 6 je známou památkou spolu se zámek a kostelem. Jedná se totiž i o památku na seznamu památek UNESCO a je i Národní kulturní památkou. Dominantou parku je jeho utvoření a harmonii přírodních prvků. Protéká zde potok Botič, který krajinu utváří. Nachází se zde slunné plochy, malé lesy, rybníky, nejrůznější druhy okrasných keřů květin atd. Najít se zde dá i jedna z největších sbírek kosatců na světě, velké množství rododendronů a nejpočetnější sbírka růží v republice. K těmto příležitostem je vytvořen i kalendář kvetení na stránkách Průhonického parku. Parkem vedou celkem 3 okruhy o různých délkách. Nejkratším je základní o délce 2,5 km. Prostředním okruhem si návštěvník udělá procházku o délce 5 km a posledním o délce 10 km. Jde zřejmě o nejdůležitější a nejvýznamnější památku této lokality (Průhonice 2022).

Obrázek 6 Průhonický park (Zdroj: <https://www.pruhonicypark.cz/fotogalerie/fjaro/>)

Dendrologická zahrada v Průhonicích disponuje velkou sbírkou okrasných rostlin a nachází se v blízkosti Průhonického parku. Zahrada soustřeďuje přes 7 000 druhů rostlin na 72 ha pozemku. Zahrada je ve správě Výzkumného ústavu Silvy Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví. Ojedinelé je uspořádání rostlin, a to dle tematických skupin (pnoucí dřeviny, podrostové byliny atd.). Skupiny dřevin jsou zde doplněny i o trvalky. Zahrada pořádá mnoho akcí s průvodci či zábavné akce pro rodiny s dětmi. Vše je vždy závislé na aktuálním ročním období, protože tak jsou i stavěny poznávací okruhy.

Aquapalace Praha v Čestlicích je největším aquaparkem v ČR. Není to však jen aquapark, ale i komplex zahrnující ubytování, restaurace, saunový svět, fitness, wellness

a rehabilitace. Komplex nabízí spoustu možností trávení volného času, nejen pro rodiny s dětmi, ale i pro jednotlivce. Aquapalace má zřízenou pravidelnou linku AQUABUS vyjíždějící z Prahy Chodov z metra trasy C. Celkově je zde velká koncentrace návštěvníků, a to nejen z Prahy a blízkého okolí.

Pivovar Velké Popovice produkuje známé české pivo Kozel. Jedná se o pivovar pocházející z 16. století, nyní spadá pod společnost Plzeňský Prazdroj a.s. Nyní slouží rozlehlý areál pivovaru jako pro vaření piva, tak jako restaurace, ubytování a prostředí pro pořádání koncertů a akcí. Každý rok pořádá pivovar svou akci Den Kozla, jenž je doprovázen hudebním programem, ukázkou vaření piva a prohlídkou pivovaru, ukázkou s řemesel s možností jejich vyzkoušení, ale i ochutnávky všech druhů piv.

Zámek Berchtold v Kunicích. Zámek pochází ze 14. století nyní v rukou soukromého majitele. Zámek nyní slouží nejen pro prohlídky, ale i jako restaurace, hotel, sportovní centrum a jako Dětský ráj. Dětský ráj je tvořen nejrůznějšími pohádkovými bytostmi a spoustou miniatur významných českých pamětihodností.

Na území se nachází mnoho hradů, zámků, zřícenin a památníků. V Říčanech je zřícenina hradu, v Hrusicích památník Josefa Lady, zámek Kamenice v Kamenici, zámek Štířín v Kamenici atd.

4.2.2 Venkovní rekreační vyžití

Jak již bylo výše zmíněno, rozléhá se na území i v jeho okolí bohaté lesy. A právě díky

lesům je možné pozorovat využívání místa zdejších obyvatel, tak i přívalu návštěvníků z přilehlého města Prahy. Kolem kraje lesa se v každém ročním období nachází auta spousty návštěvníků, jenž si vyrazí užít prostředí přírody, odpočinku, procházky, cyklistiky či např. běhu. V Říčanském lese i jedlickém je vystavěno několik odpočívadel s možností posezení ve formě malých přístřešků viz Obrázek č. 7 či jen dřevěných laviček a stolečků. Což tvoří vhodné zázemí pro rekreaci.

Obrázek 7 Lesní cesty

(Zdroj: <https://mapy.cz/zakladni?source=base&id=2216022&gallery=1&sourcep=foto&idp=2638279&x=14.7153369&y=49.9780767&z=16>)

V lesech vede i několik naučných stezek. **NS Říčansko**, počátek trasy vede přes celé Říčany, jak centrem města, tak lesem. Slouží pomocí dřevěných vývěsek k seznámení s historií města a jeho přilehlého okolí. Některé zastávky jsou zaměřeny na zdejší faunu, flóru, geologické úkazy a ochranu ŽP, celkem na 18 zastávkách. Značena je zelenobílými značkami naučných stezek. Délka této trasy je 8,9 km.

NS Voděradské bučiny, vedoucí bukovým lesem o délce 8 km. Začínající u hráze Jevanského rybníku nebo Vyžlovského rybníku. Na trase je 9 tematických zastávek, jenž seznamují turisty o životě v lese, geologii a dřevinách.

NS Kunickou přírodou, jedná se poměrně o krátkou trasu o délce pouhých 1,5 km vhodná je tak i pro menší děti. Trasa vede v okolí zámku Berchtold v Kunicích s 10

zastávkami s informacemi o Kunickém okolí, floře a fauně. Pro děti je na trase připraveno i několik pohyblivých kvízů a her.

NS Pohádkové Hrusice, zde se nejedná přímo o stezku jako takovou, ale spíše vhodně rozmístěné informační panely. Panely seznamují v obci o významných místech, ale o okolí obce. Primárně se však informace zaměřují na spisovatele Josefa Ladu.

NS Cesta kocoura Mikeše cesta, jež propojuje obce Ladova kraje. Jde o místa zmiňována a vyobrazená spisovatelem a ilustrátorem Josefem Ladou v knize Mikeš. Počátek cesty je v Hrusicích, odkud pochází Josef Lada, a právě jeho ilustrovaný hrdina kocour Mikeš. Celou cestu provází na panelech citace a malby pana Lady. Tato trasa je však poměrně dlouhá, jedná se o 20 km a nese s sebou několik úskalí. Hlavním z nich jsou úseky, kdy je cestovatel nucen procházet dlouhé a frekventované silnice. Dalším úskalím je poté značení, na mnoha částech zcela chybí a případně schází dostatečný ukazatel změny směru.

V souvislosti s tímto putováním po území je i vytvořený mikroregion svazkem obcí Ladova kraje.

I když se jedná o Středočeský kraj, jde zde najít i ski areál. Ski areál je na menším kopci v Mnichovicích pod názvem **Šibeniční vrch**. Nepanují ve ski areálu takové sněhové podmínky jako na horách. Sezóna je zde značně omezená a velmi nárazová. Areál je však v případě dobrých meteorologických podmínek dobře připraven na větší počet návštěvníků.

Pokud jde o volnočasovou aktivitu, najít se na území dají i dvě venkovní minigolfová hřiště. První je opět v městě Říčany. Přímo u minigolfu je rybník Marvánek. U Marváneku se nalézá i hospoda, pétanque, dětské hřiště a možnost koupání, pokud tomu přejí podmínky vody pro koupání. A druhé minigolfové hřiště ve Stránčicích disponuje větším zázemím oproti tomu v Říčanech, ale poskytuje i možnost víceúčelového hřiště, kuželky, venkovní šachy atd.

4.2.3 Vnitřní rekreační využití

Co se týká sportovišť, ty jsou v největším rozsahu umístěny v Říčanech. Nachází se zde **Merkur Ice Arena**, jež slouží jako zimní sportoviště s lední plochou, a nejen v zimě ale i v létě jako bruslařská plocha pro veřejnost. Nedaleko leží **Oáza Říčany**, zde se nalézá mnoho tenisových kurtů v klidné části města, možnost využití má jak v létě venku, tak v zimě v tenisové hale. V neposlední řadě lze najít směs halových sportů v **centru na Fialce**. Na Fialce si návštěvníci najdou trochu ode všeho – vnitřní bazén, nejrůznější druhy skupinových cvičení a velkou sportovní halu uzpůsobenou na pro velkou škálu sportů. Dokonce si může návštěvník po sportovním výkonu zajít i na promítání filmu. V budově se nalézá jeden kino sál. V sálu se promítají nejnovější filmy a pohádky, které v danou chvíli běží i v klasických velkých kino sálech. K dispozici tu je 104 sedadel.

Pokud jde o kino, tak ještě jedno lze najít v Jevanech, a to **kino Jevany**. Zdejší kinosál se využívá občasně pro promítání novějších filmů, ale i starších. Dominantní je zde historie, zachovalo se velké množství půdních plakátů k filmům ze 70. a 80. let a analogový projektor. Velká výhoda je v možnosti posezení jak před filmem, tak i po v restauraci nalézající se ve stejné budově jako kino. Kapacita kina je 130 míst.

Pro děti a milovníky sportu se najde několik vnitřních sportovišť s v dnešní době oblíbenými trampolínami. Dokonce největší takové centrum v celé České republice je

v Čestlicích a jmenuje se **HOP Aréna**. Nachází se tak přímo na okraji u Prahy a disponuje velkým zázemím i další aktivity v okolí. Další trampolínovým centrem, a to FREEEX disponují Říčany a v kousek od nádraží a náměstí v obchodním centru Lihovar. Zdejší trampolíny jsou dokonce obohaceny o interaktivní prvky, propojuje se tak pohyb a audiovizuální zážitek.

V Čestlicích můžeme najít **Čokoládové centrum**, které slouží nejen jako vzdělávací expozice o získávání a zpracování čokolády, ale taky jako výrobní pro vlastní čokoládu, což může bavit nejen děti, ale i dospělé. Kousek od Čokoládového centra je pak další možnost pro vyžití dětí a odpočinek dospělých v podobě FunParku Žirafa. Park skýtá mnoho možností pro vyžití dětí na prolézačkách, ve formulích, skluzavkách a nejrůznějších druhů atrakcí. Další takové centrum pro děti, i když již poněkud menší je v Tehovci, dokonce je propojeno s bowlingem.

Pokud přeje počasí dobré viditelnosti, naskýtá se možnost návštěvy hvězdárny. Toto zajímavé místo se nalézá v Ondřejově. **Ondřejovská hvězdárna** je součástí Astronomického ústavu ČR, ale je částečně je přístupna veřejnosti. Hvězdárna má kolem sebe rozlehlý park s nejrůznějšími vzácnými dřevinami a uvnitř má muzeum a v její blízkosti je umístěn i jeden z největších dalekohledů v Evropě. Jedná se tak o krásný areál s mnoha zajímavostmi a jedinečným výhledem i na hvězdy, který je obklopen lesem.

Pokud jde o muzeum, tak se ještě jedno nachází v Říčanech pod jménem **Muzeum Říčany**. Zdejší muzeum nabízí možnost nahlédnout na archeologické pozůstatky nejrůznějších předmětů, na nejrůznější historické písemnosti, primárně vztahující se k oblasti Říčanska, na umělecká díla z dílny místních umělců, na přírodní sbírku atd. Muzeum nabízí možnosti pro příměstské tábory, kroužky pro děti a návštěvu Geoparku Říčany, který spravuje.

4.2.4 Restaurační a ubytovací zázemí

Pokud jde o zázemí sloužící k občerstvování a ubytování, tak bližší pohled ohledně počtu v jednotlivých obcích poskytuje Tabulka č. 3.

Tabulka 3 Počet restaurační a ubytovací zázemí

Obec/Město	Restaurační zařízení	Ubytovací zařízení
Křenice	1	0
Říčany	16	6
Březí	2	0
Babice	2	0
Doubek	0	0
Mukařov	6	1
Tehovec	2	0
Tehov	2	1
Svěstice	4	1
Louňovice	1	1
Vyžlovka	5	1
Jevany	2	1
Černé Voděradky	3	0
Zvánovice	3	1
Struhařov	2	0
Klokočná	3	0
Všestary	1	0

Mnichovice	1	1
Hrusice	3	2
Mirošovice	4	1
Pětihosty	1	0
Kunice	3	1
Strančice	2	2
Čestlice	5	1
Nupaky	3	1
Průhonice	10	6
Dobřejovice	0	0
Modletice	1	0
Herink	1	0
Popovičky	2	1
Radějovice	0	0
Petříkov	2	0
Sulice	4	0
Kostelec u Křížků	1	0
Kamenice	6	3
Velké Popovice	3	1
Řehenice	1	0
Kunice	3	1
Mirošovice	4	1
Ondřejov	3	1

Zdroj: RISY (2020)

Z Tabulky č. 3 jasně vyplývá, že nejlepší zázemí s ohledem na počet restauračních zařízení má město Říčany. Návštěvníci tak zde mají největší výběr možných občerstvení, kde se zastavit v případě výletu. V těsné blízkosti se pak nachází Průhonice. Obě dvě lokality jsou od sebe kousek vzdáleny a v těsné blízkosti Prahy.

V Průhonicích a Čestlicích se nalézají i pobočky známých fast food řetězců jako je McDonald's a KFC. Jinak je nabídka občerstvení poměrně různorodá od restaurací po vesnické hospody. V menších obcích se často vyskytuje pouze jedno a ve třech obcích (Doubek, Dobřejovice a Radějovice) dokonce žádné občerstvovací zařízení. V některých případech fungují občerstvovací služby pouze v letních měsících pravidelně a v ostatních buď vůbec nebo jen v případě pořádání speciálních akcí.

Ubytovací možnosti jsou pak ještě oproti občerstvovacím ve výběru značně omezené. 18 obcí nenabízí žádné dostupné ubytovací služby. Nejlépe jsou na tom opět Říčany a Průhonice, kdy obě obce mají po 6 zařízeních. 17 obcích má k dispozici 1 ubytovací zařízení.

4.2.5 Dopravní infrastruktura

Důležitým faktorem pro využívání lokality k trávení volného času v krátkodobém až střednědobém horizontu je dopravní dostupnost. Pro tyto účely byly v Tabulce č. 4 vybrány nejvyužívanější dopravní možnosti v této lokalitě. Výchozím bodem, kvůli největšímu přívalu návštěv převážně z Prahy je zvolen významný a frekventovaný výchozí bod z Centra Chodov na trase linky metra C, od něž byla zjišťována vzdálenost. Jelikož lze z Chodova jet po hlavní silniční tepně Česka D1, která vede přes území MAS Říčansko. Cíl cesty je poté situován k hlavnímu bodu obce (většinou úřad či náměstí).

Tabulka 4 Dopravní infrastruktura

Obec/Město	Auto	MHD	Kolo	Parkoviště
Křenice	20 min	1h 30 min	1 h 10 min	1
Říčany	13 min	40 min	1 h	10
Břeží	20 min	51 min	1h 20 min	1
Babice	22 min	1h 50 min	1h 30 min	1
Doubek	25 min	1 h 40 min	1h 40 min	0
Mukařov	22 min	45 min	1h 37 min	4
Tehovec	22 min	42 min	1h 40 min	1
Tehov	19 min	1h 15 min	1h 30min	0
Světlce	15 min	45 min	1h 20 min	1
Louňovice	25 min	47 min	1h 50 min	1
Vyžlovka	26 min	50 min	2h	3
Jevany	31 min	1h	2h 10 min	4
Černé Voděrády	30 min	1h 30 min	2h 20 min	2
Zvánovice	26 min	1h	2h 15 min	0
Struhařov	23 min	1h 20 min	1h 50 min	1
Klokočná	22 min	1h 20 min	1h 40 min	0
Všestary	17 min	1h 5 min	1h 30 min	0
Mnichovice	18 min	1h	1h 40 min	5
Hrusice	23 min	1h 20 min	2h 5 min	1
Mirošovice	15 min	1h 3 min	2h	4
Pětihosty	17 min	1h 10 min	2h 6 min	2
Kunice	15 min	1h 3 min	1h 40 min	2
Stránčice	13 min	57 min	1h 30 min	6
Čestlice	8 min	13 min	36 min	6
Nupaky	10 min	32 min	43 min	2
Průhonice	8 min	23 min	30 min	4
Dobřejuvice	10 min	36 min	41 min	1
Modletice	12 min	42 min	51 min	2
Herink	13 min	40 min	49 min	0
Popovičky	12 min	46 min	1h	2
Radějovice	16 min	31 min	1h	0
Petrův	16 min	53 min	1h 18 min	1
Sulice	19 min	41 min	1h 8 min	4
Kostelec u Křížků	21 min	41 min	1h 27 min	1
Kamenice	21 min	43 min	1h 37 min	2
Velké Popovice	14 min	1h 15 min	1h 30 min	7
Řehenice	24 min	48 min	2h	1
Kunice	15 min	1h	1h 40 min	1
Mirošovice	15 min	1h 3 min	2h	3
Ondřejov	25 min	1h 6 min	2h 20 min	3

Zdroj: mapy.cz (2023)

Nejčastějším dopravním prostředkem bývá pomocí automobilu. A v této lokalitě se jedná o nejrychlejší způsob dopravy viz Tabulka č. 4. Nejdříve se lze dostat z Chodova pomocí dálnice D1, která vede právě přes Průhonice, Čestlice, Nupaky, Modletice, Říčany, Stránčice, Mnichovice, Mirošovice a Kunice, což znamená, že vede přibližným středem celého území. Nejrychleji se tak lze dostat do Čestlic a Průhonic za přibližně 8 minut, pokud tomu dopravní situace přeje. Nejdéle obvykle trvá cesta do Jevan a to 31 minut. Důvodem této prodlevy je zdržení jízdy přes obce kvůli hustotě dopravy a omezené rychlosti. Průměrně cesta autem vychází přibližně kolem 18 minut.

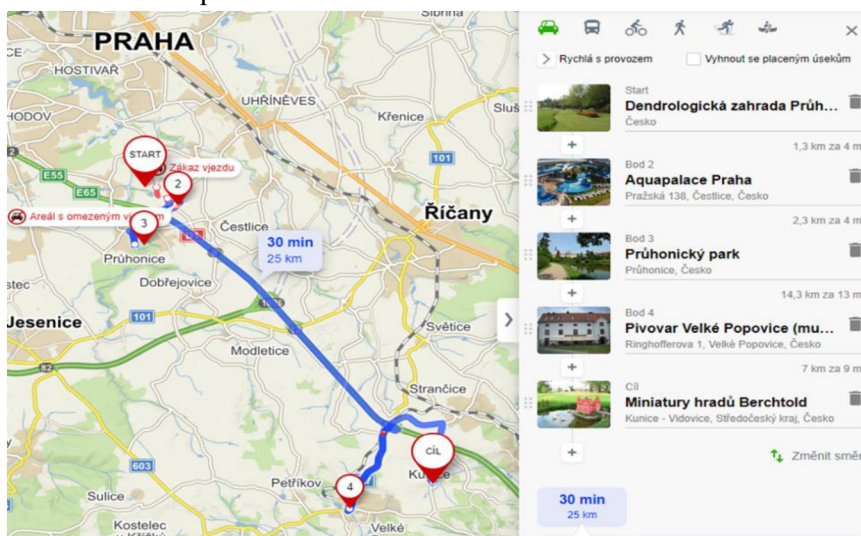

Pokud se využije doprava automobilem, tak k tomu patří parkování. Parkoviště je tak součástí plánování cest. Největší počet parkovišť mají Říčany. Celkově se jich tu nachází 10. Což poskytuje dobré zázemí pro návštěvu lokality. Celkem se na území nachází 7 obcí, kde parkoviště není k dispozici vůbec. Parkování se tak musí využívat pouze na kraji obcí, v některých ulicích a místech, kde se parkovat nemá.

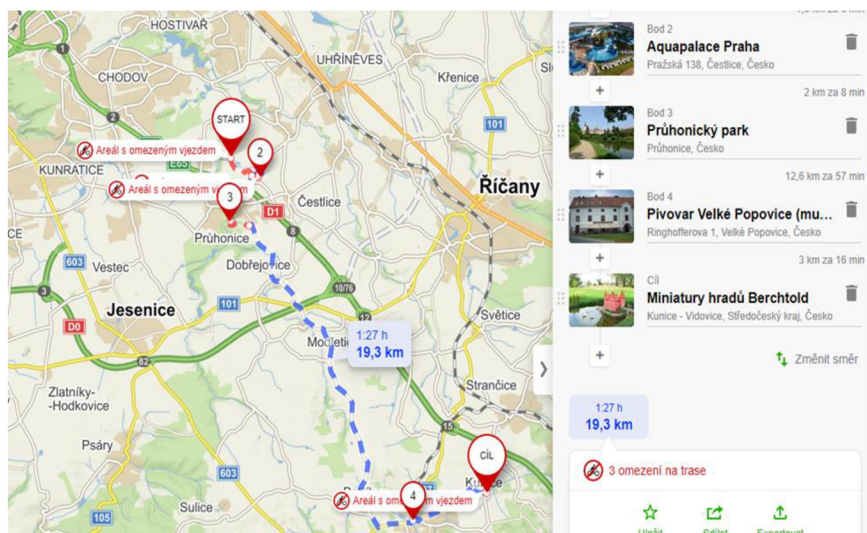
Při cestování pomocí MHD se často musí využívat samostatně či kombinace vlakové a autobusové dopravy. Primární železniční spoje vyráží z Hlavního nádraží v Praze a směřuje do konečné stanice Benešov u Prahy. S nejmenší časovou náročností se tak lze dostat do Čestlic za přibližně 13 minut. Průměrně však cesta po území MAS Říčanska může trvat necelou hodinu. Nejdéle cesta MHD trvá do obce Babice, a to především kvůli delším intervalům spojů vedoucí do této obce. Celkově do odlehlejších obcí, vzdálených od hlavních tepen, se cesta významně prodlužuje.

Při volbě dopravy na kole, za částečně pomoci cyklistických tras, vychází cesta nejrychleji do Čestlic. Nejrychlejší cesta trvá přibližně 36 minut. Nejdéle trvá cesta na kole do Černých Voděrads a to 2 h a 20 minut. Průměrně cesta po okolí trvá něco kolem 1 hodiny a 30ti minut.

Přes území vede přibližně 20 značených cyklotras, což projevuje snahu o zpřístupnění lokality návštěvám spolu s aktivním trávením volného času. Cyklotrasy na sebe však přímo nenavazují a často, tak musí být využity frekventované hlavní silnice, což může zapříčinit zvýšené riziko nebezpečí.

Obrázek 8 Cesta automobilem na 5 nejvýznamnějších míst (Zdroj: <https://mapy.cz/zakladni?planovani-trasy&x=14.6278312&y=49.9556888&z=13>)

Obrázek 9 Cesta kolem na 5 nejvýznamnějších míst (Zdroj: <https://mapy.cz/zakladni?planovani-trasy&x=14.6043994&y=49.9574007&z=13>)

Pro bližší přehled je vyobrazena trasa na 5 nejzajímavějších míst dle autorky práce na území, a to jak za pomoci automobilu viz Obrázek č. 7 anebo za pomoci využití dopravního prostředku kola viz Obrázek č. 8. Obrázek č. 7 ukazuje využití trasy za pomoci dálnice D1, což je nejrychlejší a nejkomfortnější cesta. Pokud však jde o dopravu na kole, tak z Obrázku č. 8 je viditelné, že pokud by cesta z okraje Prahy při návštěvě např. právě Průhonic do pivovaru ve Velkých Popovicích vedla po jedné z hlavních silnic. Při příkladu této trasy, zde tak není k dispozici žádná klidná cyklotrasa, která by případnou cestu návštěvníkům mohla, jak usnadnit, tak i zpříjemnit.

5 SWOT analýza

Tabulka č. 5 nabízí přehled výsledků SWOT analýzy na základě analýzy rekreačních možností na území MAS Říčanska za pomoci vyhodnocení silných a slabých stránek spolu s příležitostmi a možnými hrozbami.

Tabulka 5 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
Poloha blízko Prahy Historie území Zalesněné plochy Památky Rozmanitá délka naučných stezek Vyžití pro děti i dospělé Široká škála druhů aktivit Dobré zemědělské podmínky	Absence parkovišť v mnoha obcích Málo členitý terén Malá síť cyklotras MHD Hustá doprava Nízký počet ubytovacích zařízení Koncentrace většiny zázemí v těsné blízkosti Prahy
Příležitosti	Hrozby
Vybudování rozsáhlé sítě cyklotras Zlepšení dostupnosti lokalit pomocí MHD Vybudování většího počtu sportovišť a dětských hřišť Propagace území, akcí a značky Zvýšení počtu občerstvení a ubytování Využívání více dotačních příležitostí skrze MAS	Vandalismus Poškození životního prostředí Výkyvy povětrnostních podmínek – popadané stromy Zákaz koupání v přírodních koupalištích Dopravní kolaps Pokles zájmu sport a historii Kolony a stav na hlavní trase D1

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě SWOT analýzy je vyhodnocen potenciál pro zlepšení využívání rekreace na území MAS Říčanska. Jelikož je velká koncentrace rekreačních možností soustředěna v přímém okolí Prahy, tak se ve spodnější části území nenachází tak velká koncentrace zázemí pro rekreaci. Větší vzdálenost od Prahy, však neznamená, že by oblast neměla, co nabídnout. Naskýtá se zde však příležitost pro zpřístupnění např. pomocí rozšíření cyklotrasy, která by mohla vést z okraje Prahy do různých nejvzdálenějších koutů území. Na projekty tohoto typu lze přes MAS čerpat dotace z programu PRV i IROP. Nyní tak využívá jen několik málo subjektů a momentálně ani nejsou vyhlášeny nové výzvy.

Silnou stránkou území je ale zároveň právě blízkost hlavnímu městu Prahy. Návštěvníci tak mají širší možnost i dostupnosti vzhledem dopravní infrastruktury a časové náročnosti dojížděky do území. Dalšími silnou stránkou je rozmanitost využití volného času pro rekreaci. Nachází se zde široká škála památek s pestrou historií, ale i moderní způsoby zábavy a trávení volného času pro děti i dospělé. Výhodou zdejší lokality je samozřejmě i její přírodní zázemí. Nachází se zde velké množství přírodních aktivit a krás.

Mezi slabé stránky patří fakt, že v některých obcích se nachází dobré parkovací zázemí, ale ve většině nikoliv. Zařízení většího počtu parkovišť, mohou klesnout problémy

s nevyžádaným parkováním podél pěších tras v lesích. Zvýšilo by se tak i pohodlí návštěvníků, bezpečnost i by bylo méně poškozováno životní prostředí.

Další možností, jak přilákat pozornost k větší části území MAS Říčanska je zlepšení a zintenzivnění propagace. Propagace směřující na vyzdvižení rekreačních možností, které lokalita nabízí.

Území nabízí malé množství ubytovacích a restauračních zařízení. Zaměření na výstavbu či rekonstrukci budovat pro účely pohostinství nebo občerstvení by mohlo mít značný vliv na návštěvnost lokality. Rozšířily by se tak možnosti komplexního trávení volného času. Případné propojení i se zemědělstvím, které v krajině stále dominuje, může území přinést zajímavou perspektivu trávení volného času.

Hrozbou pro rekreační potenciál, je se stoupajícím přívalem návštěvníků i ohrožení dobrého stavu životního prostředí. S větším počtem turistů samozřejmě i zhoršení dopravní situace na silnicích s ohledem na bezpečnost a bezproblémovost jízdy. Ohrožení tak i hlavní dopravní tepny ČR D1 mezi Prahou a Brnem. Hrozbou pro úbytek využívání rekreačních zařízení typu přírodních koupališť jsou hygienické podmínky pro možnost koupání. Ty však nelze nijak ovlivnit, při zachování rázu přírodního koupaliště. Stejně tak nelze ovlivnit klima a s ním povětrnostní podmínky. Důležité je udržení zájmu společnosti o kulturu a sport, pokud by tato pozornost klesla, jednalo by se tak o možnou hrozbu a celkově úpadek zdraví, vzdělanosti a možností rozvoje v těchto oblastech.

6 Diskuze

Z analýzy vyplývá, že území MAS Říčansko je rozmanité, co se týče možnosti využívání k rekreaci. Nechybí zde přírodní úkazy, lesy a vodní prvky, ale ani modernější prvky vedoucí k uspokojení potřeby společnosti po způsobech trávení volného času.

Z porovnání zjištěných dat lze vidět disparity mezi obcemi nalézající se u okraje Prahy a s těmi, které jsou již níže na okraji území MAS Říčansko. Rozdíl se projevuje především v koncentraci dostupných aktivit pro využívání k rekreaci. Hlavními destinacemi jakožto cíle turistů jsou Průhonice, Čestlice a Říčany. Tyto destinace nabízí turistům jak možnosti trávení volného času v přírodě, tak ale i zároveň v prostředí s velkou dostupností různých služeb a zařízení.

Průhonice a Čestlice nabízejí na dosah od Prahy rozsáhlé možnosti. Na své si zde přijdou milovníci přírody v podobě Průhonického parku, který se pyšní nejen svou historií, ale mnoha přírodními krásami, a to stále na dosah Prahy. Krásnou přírodou a sbírkou nejrozličnějších druhů rostlin disponuje i velký komplex dendrologické zahrady. Obě dvě místa sebou přináší aktivní způsob trávení volného času v podobě procházek, ale i relaxace. Pokud však člověk opustí toto přírodní zázemí, ocitne se v centru, kde může využít restaurační, ubytovací a nákupní možnosti.

Analýza ukazuje, že ani nedaleké Říčany v možnostech nezůstávají pozadu. Disponují širokou škálou možností aktivního způsobu trávení volného času, což přivádí návštěvníky do místa za účelem rekreace. Z Tabulky č. 2 vyplývá, že Říčany mají největší zázemí ve všech ohledech. Vyžití zde naleznou nejen děti, ale i dospělí.

Dotační tituly IROP pomocí MAS využívají nejvíce větší lokality právě jako Průhonice a Říčany. Z PRV přes SZIF, které je zaměřeno spíše na zemědělství a venkov, je čerpáno i menšími obcemi. Zde vzniká prostor pro propojení zvýšení rekreačních možností a zároveň zachování zemědělství, provést by šlo např. formou agroturistiky za pomoci výstavby ekofarmy s možností ubytování a občerstvení přímo z farmy. Konkrétně se jedná o PRV opatření 6.4.2. Podpora agroturistiky. Dotační tituly by tak lokality mohli pomoci i s větším množstvím a kvalitou dopravy. Za pomoci kola přes cyklotrasy a pěší cesty. Snížilo by se tak rizikovitost dopravních nehod a zlepšila by se i přístupnost u NS Cesta Kocoura Mikeše. NS vede často přes úseky s vysokou frekvencí dopravy. Nejen že by větší počet cyklostezek mohl vést ke snížení dopravní zátěže, zatěžování životního prostředí, ale i zvýšení zájmu o cyklistiku potažmo o sportování a zdravý životní styl. Zde by se mohlo jednat o dotace z IROP konkrétně 36. výzva Infrastruktura pro cyklistickou dopravu SC 6.1. Pokud by však byla využita forma dopravy automobilem není v lokalitě dostatečný počet parkovišť, což může vést ke komplikacím. Využití některých ploch pro výstavbu či umožnění parkování, by tak poskytlo širší zázemí pro využívání většího počtu míst v lokalitě pro rekreaci. S tím může pomoci IROP v rámci SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy.

Nízká dostupnost restauračních a ubytovacích zařízení může vést ke snížení zájmu o využívání lokality pro účely rekreace. Vzhledem k nedostatku těchto zařízení, klesá i možnost prodloužení doby rekreace na střednědobou z pouhé krátkodobé. Nabízí se řešení pro zvýšenou podporu subjektů, podnikajících v tomto odvětví např. formou dotací pro podnikatele na zvýšení konkurenceschopnosti. Zvýšení počtu těchto zařízení by mohlo vést i k větší zaměstnanosti a menšímu výjezdu za zaměstnáním do Prahy. Tím by byl podpořen i

regionální rozvoj. Nyní však využívá dotační možnosti jen několik málo subjektů a momentálně ani nejsou vyhlášeny nové výzvy přes MAS Říčansko. V dotačním programu OPPIK (OPTAK) jsou dotace dostupné pro mnoho soukromých subjektů na nejrůznější druhy aktivit, spojených s možnostmi pro restaurace, ubytování atd. od oblastí nemovitostí až po úspory energie budov. MAS Říčansko by tak mohla zahájit edukaci a povědomí o prostředcích plynoucích i z tohoto programu.

Impulzem pro využívání plného rekreačního potenciálu oblasti je zlepšení komunikačních a propagačních materiálů. Při hledání informací o lokalitě a možnostech vyžití, byla cesta k informacím často zdlouhavá a získané informace neúplné. MAS Říčansko by tak na svých stránkách mohlo sjednotit rekreační zařízení, aktivity a eventuelně akce v lokalitě. Případnému potenciálnímu návštěvníkovi, by se tak rozšířily obzory o další možnosti, jak využít potenciální volný čas na rekreaci.

7 Závěr

Cílem práce byla literární rešerše pro definici pojmů souvisejících s rekreací a jejího potenciálu. Popsáno a charakterizováno území MAS Říčansko na základě čehož byla provedena analýza rekreačního potenciálu na území MAS Říčansko za pomoci SWOT analýzy. A podle výsledků SWOT analýzy navrženy možné kroky, které mohou napomoci zlepšení využití rekreačního potenciálu.

Zázemí území MAS Říčansko je velmi bohaté jak z historického hlediska, tak i z přírodního. Krajina je zde rozmanitá a skýtá mnoho možností pro její využití právě pro potřeby rekreace. Největší koncentrace aktivit a míst k rekreaci se nachází v přímé blízkosti hlavního města Prahy. Čím dále od Prahy, tím hustší síť zázemí poněkud klesá. Zastoupena je zde široká škála rekreačních možností, od aktivních forem trávení volného času až po poklidnější relaxaci. Velká koncentrace hlavních rekreačních prvků je soustředěna v Říčanech, Průhonicích, Čestlicích. Některé obce pak nedisponují např. ani restauračním zařízením nebo dětským hřištěm. Jsou tak jasně patrné disparity mezi většími obcemi či městy a menšími obcemi.

Velký vliv využívání dané lokality má dopravní dostupnost, která díky hlavní dopravní tepně D1, je poměrně komfortní z centra Prahy. V některých lokalitách mimo hlavní centrum jako jsou Průhonice a Říčany se naskýtá komplikace v podobě možnosti zaparkování. Nedostatkem tak je dostatečný počet parkovišť. Pokud jde o cestování pomocí MHD, pak ani možnost využití cestování vlakem není vzhledem k časové náročnosti přílišným problémem. Problém však nastává u možností cestování do odlehlejší vesnic mimo vlakovou trasu. Časová náročnost u využívání autobusových spojů, již totiž vykazuje značné prodloužení cesty. Při využití dopravního prostředku kola jsou sice k dispozici cyklotrasy, ale ne vždy v takové míře a často, tak cyklisté musí i tak využít silnice s velkou frekvencí automobilové dopravy. S tímto mohou pomoci dotační prostředky z IROP.

Restaurační a ubytovací služby jsou i v tomto případě dominantou Řičan, Průhonic a Čestlic. Mnoho obcí nebo ve svém katastru žádnou možnost zařízení sloužící k občerstvení nebo prodloužení času stráveného zde v podobě možnosti ubytování. Z tohoto důvodu je celkově území MAS Říčansko momentálně uzpůsobeno spíše pro krátkodobou rekreaci.

Čerpat prostředky by se dalo především za pomoci programu OPPIK (OPTAK), který umožňuje dosáhnout na dotační prostředky hlavně soukromým subjektům.

Celkově lze říci, že největší rekreační zázemí, a i ještě potenciál má město Říčany. Za pomoci využití modernizací a rozvoje v souvislosti s výstavbou nových cyklotras do svého středu a sousedních obcí, by tak mohlo být pro účely využívání k rekreaci ještě dostupnější. Atraktivitu by mohlo přinést i zapojení stále dominantního zemědělství v krajině za pomoci využití dotačních prostředků např. pro agroturistiku. Propojilo by se tak zemědělství s rekreací a pomohlo by to přinést nový nádech do lokality. Důvodem pro toto využití by mohl být všeobecně, čím dál tím vzrůstající zájem o využívání volného času právě tímto způsobem. Lidé se zajímají, jak a odkud potraviny na našem území pochází a dostává se jim jejich finální podoby. Vše za možnosti trávení času v přírodě.

8 Literatura

ABERCOMBIE C, SALLIS JF, CONWAY TL, FRANK L, SAELENS BE & CHAPMAN JE. 2008. Income and Racial Disparities in Access to Public Parks and Private Recreation Facilities. *American Journal of Preventive Medicine* (34), 9-15. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2007.09.030>.

AZEVEDO MR, ARAÚJO CLP, REICHERT F, SIQUEIRA F, da SILVA MC & HALLAL PC. 2007. Gender differences in leisure-time physical activity. *International Journal of Public Health* 52(8). doi:<https://doi.org/10.1007/s00038-006-5062-1>.

BAKER D, PALMER R. 2006. Examining the Effects of Perceptions of Community and Recreation Participation on Quality of Life. *Social Indicators Research* 75, 395-418. <https://doi.org/10.1007/s11205-004-5298-1>.

BINEK J, KONEČNÝ O, ŠILHAN Z, SVOBODOVÁ H a CHALOUPKOVÁ M. 2020. Místní akční skupiny: Leaderi venkova?, Brno.

BLAŽEK J, UHLÍŘ D. 2011. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Karolinum, Praha.

CORTINOVIS C, ZULIAN, G, GENELETTI D. 2018. Assessing nature-based recreation to support urban green infrastructure planning in Trento (Italy). *Land* 7(4), 112.

COSTANZA R. 2007. Quality of life: An approach integrating opportunities, human needs, and subjective well-being. *Ecological Economics* 61(2-3), 267-276. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2006.02.023>.

PICTON DW, WRIGHT S. 1998. What's swot in strategic analysis?. *Strategic Change* 7(2), 101-109. doi:[https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-1697\(199803/04\)7:2<101::AID-JSC332>3.0.CO;2-6](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1697(199803/04)7:2<101::AID-JSC332>3.0.CO;2-6).

GAWEL JE. 1996. Herzberg's Theory of Motivation and Maslow's Hierarchy of Needs. *Practical Assessment, Research, and Evaluation* 5(5). doi:<https://doi.org/10.7275/31qy-ea53>

HENDEE JC, GALE R, CATTON WR. 2014. A Typology of Outdoor Recreation Activity Preferences. *Communicating Everyman's Ecology* 3(1), 28-34. <https://doi.org/10.1080/00958964.1971.10801604>.

HIGHAM J, HINCH T. 2002. Tourism, sport and seasons: the challenges and potential of overcoming seasonality in the sport and tourism sectors. *Tourism Management* 23(2), 175-185. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(01\)00046-2](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(01)00046-2).

HOOGHE L, KEATING M. 2007. The politics of European union regional policy. *Journal of European Public Policy* 1(3), 367-393. doi:<https://doi.org/10.1080/13501769408406965>.

JARVIS P. 2005. *Towards a Comprehensive Theory of Human Learning*. Routledge, London. <https://doi.org/10.4324/9780203001677>.

KAPLÁNEK M. 2012. Čas volnosti - čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase. Portál, Praha.

- KARPPI I, KOKKONEN M, SMITH KL 2001. SWOT-analysis as a basis for regional strategies. Nordegio, Stockholm. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:700483/FULLTEXT01.pdf>.
- KASPAR, C., 1995. Základy cestovního ruchu. Ekonomická fakulta UMB, Banská Bystrica.
- KEEBLE D, OWENS PL, THOMPSON CH, 1981. Regional accessibility and economic potential in the European community. *Regional Studies* **16**(6), 419-432. <https://doi.org/10.1080/09595238200185421>.
- KNOTOVÁ, D. 2011. Pedagogické dimenze volného času. Paido, Brno.
- KOTÍKOVÁ H. 2013. Nové trendy v nabídce cestovního ruchu. Grada, Praha.
- KOVÁRNÍK J. 2009. Regionální politika a její nástroje. Portál, Praha.
- LESTER D. 2013. Measuring Maslow's Hierarchy of Needs. *Psychological Reports* **113**, 15-17. [doi:https://doi.org/10.2466/02.20.PR0.113x16z1](https://doi.org/10.2466/02.20.PR0.113x16z1).
- LICKORISH L, JENKINS CL. 1997. The tourism industry and the environment. Routledge, London. <https://doi.org/10.4324/9780080495866>.
- MOWFORTH M, MUNT I. 2015. Tourism and Sustainability Development, globalisation and new tourism in the Third World. Routledge, London.
- MATHIESON A, WALL G. 2006. Tourism change, impacts and opportunities. Pearson Education Limited, Harlow.
- MICHAUD PA, NARRING F, CAUDERAY M, CAVADINI C. 1999. Sports activity, physical activity and fitness of 9- to 19-year-old teenagers in the canton of Vaud (Switzerland). *Schweiz Med Wochenschr* **129**, 691-699.
- MINGO I, MONTECOLLE S. 2014. Subjective and Objective Aspects of Free Time: The Italian Case. *Journal of Happiness Studies* **15**, 425-441. <https://doi.org/10.1007/s10902-013-9429-8>.
- PEARCE PL. 1988. The Ulysses Factor: Evaluating Visitors in Tourist Settings. Springer-Verlag, New York City.
- KRUSZYŃSKA E, POCZTA J. 2019. Hierarchy of factors affecting the condition and development of sports and recreation infrastructure—Impact on the recreational activity and health of the residents of a city (Poznan case study). *International journal of environmental research and public health* **16**(4), 556. <https://doi.org/10.3390/ijerph16040556>.
- SARSBY A. 2016. SWOT Analysis. Leadership library, London.
- STEBBINS RA. 1996. Cultural tourism as serious leisure. *Annals of Tourism Research* **23**(4), 948-950. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(96\)00028-X](https://doi.org/10.1016/0160-7383(96)00028-X).
- ŠIMKOVÁ E. 2014. Psychology and its Application in Tourism. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* **114**, 317-321. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.704>.

TAKIGUCHI Y, MATSUI M, KIKUTANI M, EBINA K. 2022. The relationship between leisure activities and mental health: The impact of resilience and COVID-19. *Applied Psychology: Health and Well-Being* **15**(1), 133-151. doi:<https://doi.org/10.1111/aphw.12394>.

THIAGO M, DOMINSKI FH, MARKS DF. 2020. Human needs in COVID-19 isolation. *Journal of Health Psychology* **25**(7), 871-882. <https://doi.org/10.1177/1359105320925149>.

TORREGGIANI D, DALL'ARA E, TASSINARI P. 2012. The urban nature of agriculture: Bidirectional trends between city and countryside. *Cities* **29**(6), 412-416. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2011.12.006>.

TRIDE J. 2011. *The Economics of Recreation, Leisure and Tourism*. Routledge, London. <https://doi-org.infozdroje.czu.cz/10.4324/9780080890517>.

VANDEWATER EA, BICKHAM DS, LEE JH. 2006. Time Well Spent? Relating Television Use to Children's Free-Time Activities. *Pediatrics* **117**(2), 181-191. doi:<https://doi.org/10.1542/peds.2005-0812>.

VANHOVE N. 2018. *Regional Policy: A European Approach*. Routledge, New Yourk City.

VOREL I. 2005. *Venkov: jeho proměny a územní plánování*. Ústav územního rozvoje, Brno.

VOŠTA M. 2010. Udržitelný rozvoj venkovského prostoru České republiky v kontextu nástrojů Evropské unie. *Acta oeconomica pragensia* **18**(5), 20-34.

WALTON JK. 2009. Prospects in tourism history: Evolution, state of play and future developments. *Tourism Management* **6**(30), 783-793. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2009.05.010>.

WANG W, KAO CH, HUAN T, WU CH. 2011. Free Time Management Contributes to Better Quality of Life: A Study of Undergraduate Students in Taiwan. *Journal of Happiness Studies* **12**, 561-673. <https://doi.org/10.1007/s10902-010-9217-7>.

WHITE DD, VIRDE RJ, RIPER CJ. 2008. Effects of Place Identity, Place Dependence, and Experience-Use History on Perceptions of Recreation Impacts in a Natural Setting. *Environmental Management* **42**, 647-657. <https://doi.org/10.1007/s00267-008-9143-1>.

Seznam internetových zdrojů

API. Agentura pro podnikání a inovace. Available from <https://www.agentura-api.org/cs/programy-podpory/> (accessed February 2023).

Březí.cz. obec Březí. Available from <https://www.obecbrezi.cz/> (accessed February 2023).

ČSÚ. Český statistický úřad. Available from <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky> (accessed April 2023).

Evropská komise. European Regional Development Fund. 2022. Available from https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/erdf_en?etrans=cs (accessed January 2023).

Evropský parlament. Společná klasifikace územních statistických jednotek. 2022. Available from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/99/spolecna-klasifikace-uzemnich-statistickych-jednotek> (accessed February 2023).

IWÚP. Informační Web Územního Plánování. 2020. Available from <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts.asp> (accessed February 2023).

Koncepce rozvoje venkova. 2019. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Available from <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-a-strategie/koncepce-rozvoje-venkova> (accessed January 2023).

Křenice.cz: obec Křenice. Available from <https://www.obec-krenice.cz/> (accessed February 2023).

LeaderFEST 2021. 2021. EAGRI.cz. Available from <https://eagri.cz/public/web/mze/venkov/publikace-a-dokumenty/leaderfest-2021-postrehy-z-exkurzi.html> (accessed February 2023).

MAPY CZ. Mapy CZ - turistické mapy. Available from <https://mapy.cz/zakladni?x=14.6762889&y=49.9741760&z=13> (accessed February 2023).

MAS Říčansko. Místní akční skupina Říčansko. 2021. Available from <https://mas.ricansko.eu/> (accessed February 2023).

Město Říčany. Available from <https://info.ricany.cz/mesto/zivot-ve-meste> (accessed February 2023).

MMR. 2022. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Available from <https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/podpora-a-rozvoj-regionu> (accessed January 2023).

MŠMT.cz. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2022. Available from <https://www.msmt.cz/search.php?s%5Bsort%5D=date&query=erasmus%2B> (accessed February 2023).

Obec Vyžlovka. 2022. Available from <https://vyzlovka.cz/turistika/> (accessed February 2023).

Průhonice. 2022. Available from <https://www.pruhonice-obec.cz/organizace-a-spolky/ms-11611/p1=11611> (accessed March 2023).

Regionální politika a regionální rozvoj. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2022. Available from <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj> (accessed December 2022).

RISY. Regionální informační servis. Available from <https://www.risy.cz/cs/> (accessed February 2023).

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027. EAGRI.cz. 2018. Available from <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/> (accessed December 2022).

SZIF. Státní zemědělský intervenční fond. Available from <https://www.szif.cz/cs/prv2014> (accessed February 2023).

9 Seznam použitých zkratek a symbolů

- **ČR** Česká republika
- **D1** Dálnice D1 (Brněnská dálnice)
- **EU** Evropská Unie
- **ha** hektar
- **IROP** Integrovaný regionální operační program
- **OPPIK** Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
- **OPTAK** Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
- **PRV** Program rozvoje venkova
- **MAS** Místní akční skupina
- **MHD** Městská hromadná doprava
- **MMR** Ministerstvo pro místní rozvoj
- **SZIF** Státní zemědělský intervenční fond
- **TIC** Turistické informační centrum

10 Seznam obrázků

Obrázek 1 Maslowa pyramida potřeb	12
Obrázek 2 NUTS a LAU ČR	26
Obrázek 3 Mapa území MAS Říčansko	28
Obrázek 4 Znak MAS Říčansko	29
Obrázek 5 Značka Zápraží	29
Obrázek 6 Průhonický park	36
Obrázek 7 Lesní cesty	36
Obrázek 8 Cesta automobilem na 5 nejvýznamnějších míst.....	41
Obrázek 9 Cesta kolem na 5 nejvýznamnějších míst.....	42

11 Seznam tabulek

Tabulka 1 Základní parametry území	30
Tabulka 2 Základní rekreační zázemí	32
Tabulka 3 Počet restaurační a ubytovací zázemí	38
Tabulka 4 Dopravní infrastruktura	39
Tabulka 5 SWOT analýza.....	43